ISSN 1318-5772 XXIII (2017) št. 1

BOŽJA BESEDA DANES

revija Slovenskega bibličnega gibanja

»Ljubezen nikoli ne mine.«

(1 Kor 13,8)

Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε πίπτει

הָאַהֲבָה לֹא־תִבֹּל לְעוֹלָם

NOVI RUBRIKI

Mali ključ Svetega pisma

Božja beseda raste

RAZLAGA ODLOMKOV STARE ZAVEZE

Babilonski stolp

RAZLAGA ODLOMKOV NOVE ZAVEZE

Stopiti z modrimi na pot

IZ PREVODA

A. J. Heschel: Razodetje

Pogovor s s. Katio Roncalli

VSEBINA

UVODNIK 3
Maksimilijan Matjaž

RAZLAGA ODLOMKOV STARE ZAVEZE 4
Babilonski stolp | Samo Skralovnik

RAZLAGA ODLOMKOV NOVE ZAVEZE 6
Stopiti z modrimi na pot | Anja Kastelic

METODE DELA S SVETIM PISMOM 10
Branje Svetega pisma v družini ali skupini | s. Snežna Večko

PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO 12
Primož Erjavec

POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE 14
Pogovor s s. Katio Roncalli | Maja Bevk

MALI KLJUČ SVETEGA PISMA 16
Jezus osvoboditelj | s. Ivanka Tadina

BOŽJA BESEDA RASTE 17
Ljubezen nikoli ne mine | Mihaela Razboršek

IZ PREVODA 18
A. J. Heschel: Razodetje | Samo Skralovnik

ZANIMA ME 21
Ali bi kristjani morali biti vegetarijanci? | Marijan Peklaj

BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI 22
Svetopisemska skupina iz župnije Škofja Loka

POROČILO 23
Življenje v polnosti | Ana Pišek

PREDSTAVITEV 25
Biblična šola | Maksimilijan Matjaž

PRIPOROČAMO V BRANJE 27
Samo Skralovnik

BOŽJA BESEDA DANES je revija, ki jo izdaja **Slovensko biblično gibanje**. Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV GIBANJA IN UREDNIŠTVA:
Slovensko biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri KBS banki: št.: SI56 2420 0900 4563 958

UREDNIŠKI ODBOR:
dr. Maksimilijan Matjaž, dr. Marijan Peklaj, Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik, s. dr. Ivanka Tadina

Odgovorna urednica: s. dr. Snežna Večko

Glavna urednica: Špela Fortuna

Lektoriranje: Dragica Perme

Fotografije: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno, je uporabljen spletni vir. Avtor naslovnice: Samo Skralovnik.

Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš

Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

Maksimilijan Matjaž

UVODNIK

Na pot z Besedo

Po letu usmiljenja, ko so mnogi tudi ob branju Svetega pisma na novo odkrivali obličje usmiljenega Očeta in gotovo tudi osebno doživeli njeno blago moč, smo povabljeni, da nadaljujemo *pot* z Besedo. Ta bo včasih sončna in vesela, drugič pusta, temna in težka, potem pa spet presenetljiva in topla. A najpomembnejše je vedeti, da nismo sami, ko beremo Božjo besedo, da nismo mi glavni akterji našega življenja. »Postaviti Jezusa, ki se razodeva in se da videti, v središče našega življenja … Povabljeni smo, da ga spoznamo in prepoznamo v življenju, v številnih življenjskih okoliščinah.« Tako je papež Frančišek spodbujal tudi nas pri darovani jutranji sveti maši v ponedeljek, 9. januarja. Živeti usmiljenje pomeni živeti »na polno«, živeti podarjeno – Božje življenje v vsakdanjem življenju. Z branjem Božje besede, ki se vedno dogaja v Svetem Duhu in Občestvu, se to življenje v nas prebuja in krepi. Brez rednega branja Božje besede in življenja v krščanskem občestvu ne moremo duhovno rasti in kljubovati poplitveni potrošniški miselnosti sveta. O tem smo razmišljali tudi na jesenskem bibličnem srečanju v Kančevcih, o katerem v reviji na kratko poročamo. Tam je dozorela ideja, da bi s skupnim branjem Svetega pisma nadaljevali tudi čez leto. Tako se je oktobra rodila biblična šola *Evangelii gaudium – Veselje evangelija*, ki vsak mesec napolni največjo dvorano pri Sv. Jožefu v Celju. Več o šoli boste lahko prebrali v prispevku. Lahko pa šolo na nek način spremljate na www.eksegeza.net in se pripravljate, da se nam morda jeseni sami pridružite.

V okviru biblične šole smo v začetku decembra v Slovenijo povabili sestro Katio Roncalli, voditeljico bratstva *Evangelii gaudium*, ki združuje mlade, družine, posvečene in duhovnike v iskanju novih oblik življenja žive Cerkve. V več predavanjih po Sloveniji in v pogovoru z njo, ki ga objavljamo v tej številki, nas med drugim spodbuja, naj v Cerkvi ustvarjamo bratska občestva, ki bodo prostor pričevanja, razločevanja in veselja, da smo odrešeni, kjer bomo lahko drug ob drugem odkrivali svojo poklicanost kot največji dar, ki smo ga prejeli in ga lahko darujemo. »Srečati se s Kristusom, ki je naše veselje,« pravi s. Katia, »pomeni srečati resnično življenje. On živi v življenju vsakega izmed nas.«

Poleg ustaljenih rubrik, ki smo jih že lani uvedli v naši prenovljeni revij, bi vas tokrat želeli posebej opozoriti še na dve novi. V *Malem ključu Svetega pisma* bo v vsaki številki na kratko predstavljena ena pomembna biblična tema. S tem želimo bralce čim preprosteje uvajati v eksegetsko branje Svetega pisma, ki pomaga globlje vstopiti v njegovo modrost. V rubriki *Božja beseda raste* pa bomo odkrivali, kaj vse Božja beseda dela v človekovem življenju. Ta osebna pričevanja naj nas spodbudijo k slavljenju in zahvaljevanju za življenje, ki nam ga Bog podarja po svoji Besedi.

Dragi prijatelji Božje besede, upam, da boste lahko v naši prenovljeni reviji našli veliko spodbud za branje Svetega pisma in pogovora o njem. Zahvaljujemo se vsem, ki s svojim prostovoljnim prispevkom omogočate, da lahko pripravljamo in izdajamo revijo. Prosimo vas, da nam ostanete zvesti še naprej in revijo ponudite še komu, ki bi mu lahko pomagala pri odkrivanju bogastva Svetega pisma. Veseli bomo vaših spodbud in predlogov o tem, kakšno revijo bi želeli imeti in o čem naj še pišemo. Gotovo bomo naslednjič nekaj več napisali o najlepši biblični besedi »ljubezen«, ki ji bo posvečena tudi letošnja nedelja Svetega pisma in jo bomo 29. januarja praznovali v vseh slovenskih škofijah. Na to nedeljo se bomo lahko pripravljali tudi s svetopisemskimi maratoni, ki bodo od 25. do 29. januarja potekali na več krajih po Sloveniji. Veliko je torej načinov, kako lahko pokažemo svojo hvaležnost za Besedo, ki nam želi spregovoriti na srce (Oz 2,16) ter nam daje navdiha in moči za *novo življenje*.

www.eksegeza.net
BIBLIČNA ŠOLA
Evangelii gaudium

BABILONSKI STOLP

ŠE ENA PODOBA IZVIRNEGA GREHA (1 Mz 11,1-9)[1]

Pripoved o babilonskem stolpu (1 Mz 11,1-9) je kratek, vendar čudovit primer judovskega pripovedništva. Kot drugje v 1 Mz 1–11, kjer beremo teološka razmišljanja o prazgodovini človeštva, je tudi v tej pripovedi močna polemika proti mitološki teologiji starega sveta. Pogosteje je ta polemika implicitna kot eksplicitna, mnogokrat samo starodavni poslušalci in moderni poznavalci znajo oceniti velikansko vrednost teh pripovedi. Toda pripoved o Babilonskem »nebotičniku«[2] v 1 Mz 11 odvrže diskretnost in prikaže odprt in neposreden napad na babilonske namere.

V pripoved so prepleteni določeni orientalski motivi; mezopotamski veliki templji, zigurati, tj. stopničaste zgradbe s svetišči na vrhu, so bili značilnost tega območja; iz sumerske tradicije je znana zgodba o času, ko so vsi ljudje govorili ali bodo govorili isti jezik. Nikjer drugje pa ne najdemo zgodbe, ki bi te motive razložila z vidika moralnega monoteizma. Medtem ko je v mezopotamski literaturi Babilon verska in kulturna meka, v Genezi Babilon simbolizira norost *vsemogočne* humanistične kulture, utelešenje človekovega ponosa in brezbožnosti.

S pripovedjo o babilonskem stolpu je obsojena želja človeštva, da bi odstranil Boga iz nebes in na njegovo mesto postavil sebe – to težnjo Sveto pismo obravnava kot »izvirni greh«.

RAZLAGA ODLOMKA PO VRSTICAH

Vrstica 3

»Rekli so drug drugemu: ›Dajmo, delajmo opeko in jo žgimo v ognju!‹ Opeko so uporabljali namesto kamna in zemeljsko smolo namesto malte.«

V vrstici je na kratko razložen pripovedovalčev pogled in pristop Izraelcev do gradbenega materiala. Je *primerjava* gradbenih tehnik v Izraelu in Mezopotamiji. Izraelci so uporabljali kamen in malto, medtem ko Mezopotamci opeko (običajno sušeno na soncu, v tem primeru pa je verjetno mišljena posebna, v pečeh žgana opeka) in asfalt (zemeljsko smolo), ki je nastajal s stikom surovega olja z zrakom. Zapis je več kot samo tehnična opomba o razlikah v antičnih gradbenih metodah; vključeno je *podcenjevanje* babilonskega materiala (mi uporabljamo kamen; oni imajo le opeko!).

Vrstica 4

»Rekli so: ›Dajmo, sezidajmo si mesto in stolp, katerega vrh naj sega do neba, in naredimo si ime, da se ne bomo razkropili po vsej zemlji!‹«

Namen opečne proizvodnje ali gradnje je jasen, zgraditi mesto s stolpom – Babilon. Dve vrstici nazaj beremo, da so ljudje » … našli ravnino v šinárski deželi in se tam naselili.« (1 Mz 11,2). Šinárska dežela označuje južni del Mezopotamije, kjer so v zgodovini živeli Sumerci in za njimi Babilonci.

Stolp bo tako visok, da bo z vrhom segal do neba. Tu je namigovanje na babilonsko teologijo najočitnejše. Glavni tempelj v Babilonu je bil posvečen (mestnemu) bogu Marduku in se je imenoval *Esagil*, tj. »tempelj z vzvišenim (visokim) vrhom« ali »hiša z dvignjeno glavo«. Že iz povsem tehničnega človeškega vidika je zgraditi stolp, visok do neba, predrzna namera, zdi pa se, da Geneza na to gleda kot na svetoskrunstvo, profanacijo. Kajti nebo so tudi nebesa, domovanje Boga, in ta antični nebotičnik je tako še en poskus ljudi, da bi postali kakor Bog in imeli stik z njim (prim. 1 Mz 3,5; 6,1-4).

Vrstica 5

»Gospod je stopil dol, da bi si ogledal mesto in stolp, ki so ga postavili človeški otroci.«

Ime Mardukovega templja v Babilonu, »hiša z dvignjeno glavo«, odseva trditev, da je dosegel nebesa. Geneza to prepričanje zavrne. Najprej pojasni, da je to človeška zgradba, zgrajena iz opeke, tj. s slab(š)im gradbenim materialom (v primerjavi

[1] Besedilo je uredil in pripravil za objavo dr. Samo Skralovnik po razlagi dr. Snežne Večko na temelju Wenham, Gordon. 1987. *Genesis 1-15. Word Biblical Commnentary* Vol. 1. Waco, Texas: Word Books.

[2] Zanimiv je etimološki izvor besede nebotičnik. Zložena je iz besede *nebo* in izpeljanke iz glagola *tikati*, *dotikati se*. Beseda pomeni *stavbo, ki se dotika neba*.

s palestinskim kamnom). Nato še ironično komentira višino templja; Babilonski stolp, »katerega vrh sega do neba«, je v resnici samo jalov napuh. Bog ga iz nebes komaj vidi, moral je stopiti *dol*, da bi si ga lahko ogledal.

Čeprav je ta poskus v Božjih očeh pomilovanja vreden, so motivi za njegovo izgradnjo strašni. Sledijo želji, da preženejo Boga iz nebes in si napravijo sami ime, namesto da pustijo Bogu, da jim ga naredi on po svoji volji.

Vrstice 6–9

»In GOSPOD je rekel: ›Glej, eno ljudstvo so in vsi imajo en jezik, in to je šele začetek njihovega dela. Zdaj jih ne bo nič več zadržalo; kar koli bodo hoteli, bodo naredili. Dajmo, stopimo dol in tam zmešajmo njihov jezik, da ne bodo več razumeli govorice drug drugega!‹ In GOSPOD jih je razkropil od tam po vsej zemlji in nehali so zidati mesto. Zato se je imenovalo Babél, ker je tam GOSPOD zmešal jezik vse zemlje in od tam jih je GOSPOD razkropil po vsej zemlji.«

Zgodi se preobrat, ki ga izvede Bog, in z njim prepreči človeški poskus postavljati se nasproti Stvarniku. Zmeda zaradi jezikov prepreči življenje v skupnosti in tehnološko sodelovanje: ljudje ne zaupajo tistim, ki jih ne razumejo. Ime »Babel/Babilon« ne pomeni »Božja vrata«, kot so menili Babilonci, ampak »zmedo« in zveni podobno kot »norost«. Je simbol za človekovo nemoč in propad, kadar deluje proti Stvarnikovi volji. S pripovedjo o babilonskem stolpu je obsojena želja človeštva, da bi odstranil Boga iz nebes in na njegovo mesto postavil sebe – to težnjo Sveto pismo obravnava kot »izvirni greh«. Človek mora pustiti Babel, svoje ponosne sanje, da bi postal kakor Bog, da bi ostajalo upanje po (od)rešitvi. Babilonski stolp predstavlja človekovo nezmožnost pred Stvarnikom, množtvo različnih jezikov pa Božjo kazen za prevzetnost. Zgodba o babilonskem stolpu se zato lahko primerja s padcem človeka v 1 Mz 3.

S to zgodbo, ki obsodi človeško grešno norost, se končuje prazgodovina v Genezi. Poslednja beseda je Babel. Človek mora zapustiti Babel, svoje ponosne sanje, da bi postal kot Bog, in svojo odpadniško pot, in z Abra(ha)mom, ki je odšel iz Ura v južni Babiloniji, se lahko začne odrešenjska zgodovina.

ZAKLJUČEK

Skozi vse Sveto pismo je Babilon označen kot utelešenje človekovega ponosa in brezbožnosti. Če Babilon simbolizira nakopičeno sprevrženost in brezbožnost ljudi, je končno odrešenje v njegovem uničenju, toda pravični morajo uiti iz njega. Izaija 47 napoveduje uničenje Babilona, v 48,20 pa svari: »Pojdite iz Babilona, bežite iz Kaldeje! Oznanite z veselim glasom … Gospod je odkupil svojega služabnika Jakoba!« Vrnitev iz Babilona je razumljena kot drugi eksodus, odrešitev iz kasnejšega Egipta, vendar je tudi podoba Abrahamovega romanja. Ni dvoma, da so tisti, ki so se vrnili iz izgnanstva 537 pr. Kr. in pozneje, bili navdihnjeni s to prerokbo.

Tudi Nova zaveza povzame podobo Babilona kot grešnega preganjalca Božjega ljudstva in inkarnacijo človeškega napuha in greha. Svetniki so pozvani, da ga zapustijo (Raz 18,4), naj se veselijo njegovega uničenja (18,20), saj padcu Babilona sledila Božja sodba in vzpostavitev Božjega kraljestva (20–22). V Apostolskih delih (2,7-11) je v opisu binkoštnega dneva nakazano, da šele prihod ali dar Svetega Duha obnavlja enotnost med narodi, ki se je razbila ob babilonskem stolpu (1 Mz 11,1-9):

> »Strmeli so, se čudili in govorili: ›Glejte, ali niso vsi ti, ki govorijo, Galilejci? Kako, da jih slišimo vsak v svojem materinem jeziku? Parti, Medijci in Elámci in tisti, ki prebivamo v Mezopotamiji, Judeji in Kapadokiji, v Pontu in Aziji, v Frigiji in Pamfiliji, v Egiptu in v libijskih krajih blizu Cirene, in mi iz Rima, ki se zdaj mudimo tukaj, Judje in spreobrnjenci, Krečáni in Arabci – vsi jih slišimo, kako v naših jezikih oznanjajo velika Božja dela!‹«

Poslednja beseda je Babel. Človek mora zapustiti Babel, svoje ponosne sanje, da bi postal kot Bog, in svojo odpadniško pot, in z Abra(ha)mom, ki je odšel iz Ura v južni Babiloniji, se lahko začne odrešenjska zgodovina.

RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE

Anja Kastelic

STOPITI Z MODRIMI NA POT

Že to, da stopimo na pot, pomeni, da smo modri. Ker smo se odpovedali udobju statičnosti in tvegali dinamičnost. Statičnost je v Svetem pismu vedno simbol grešnega človeka, ki je ostal zablokiran in ujet v greh, dinamičnost pa predstavlja Boga, ki ga žene ljubezen za izgubljenim človekom. Ta ljubezen nikoli ne počiva, ampak gre, četudi ne ve točno kam in četudi ni jasne poti. Preprosto mora iti, ker je to notranja zapoved srca. Da poišče ljubljenega …

Tako tudi v evangelijih srečamo toliko ozdravljenj hromih, tako ali drugače statičnih, slepih in sedečih ob poti, nezmožnih, da bi živeli polno. Jezus take ozdravlja, vrača v položaj hoje, ki simbolizira ponovno prejeto Življenje.

Na poti je lahko samo nekdo, ki zna biti najprej doma pri samem sebi, ki se sprejema in ljubi in zato tudi daruje.

Za nami so božični prazniki, ki še vedno odmevajo tolike skrivnosti noči, v katere vstopi Luč in spremeni vse. Vera vseeno kliče k temu, da stopimo na pot takrat, ko je še tema. Da naredimo prvi korak takrat, ko je nejasno, negotovo in neznano. To je dejanje vere in značilnost vseh ljudi, ki so se pustili resnično osvojiti Kristusu, prvemu, ki je *na poti*.

Modri so zagotovo med tistimi, ki so si upali tvegati in podati v neznano. Z njimi pa smo povabljeni in vprašani tudi mi:

Zakaj sploh na pot?

Zakaj bi se torej nekdo, ki je tako daleč stran od Judeje, tako drugačne kulture in vere, podajal na pot? Zakaj bi zapustil kontrolo in šel v neznano na podlagi ene same zvezde? Zakaj bi nekdo zapustil kontrolo in šel v neznano na podlagi ene same Besede? Res, zakaj? To je temeljno križišče, ki loči človeka religije od človeka vere, človeka zapovedi in predpisov od človeka Odnosa, tistega, ki hoče Boga obvladati, od tistega, ki se Mu pusti voditi.

Ti slednji se imenujejo iskalci Boga.

Že beseda iskalec se odpoveduje vsakršni samozadostnosti in ujetosti v svoje misli in načrte, ker ve, da potrebuje Drugega. Zato stopi na pot, zapusti svoje, svoj dom, navade, ideje in predstave ter se poda v novo. To poznajo vsi zakonci in to poznajo vsi posvečeni. Na tem križišču se namreč odvija drama našega darovanja in konkretne ljubezni.

»Iskati Boga, se mu pustiti najti in preoblikovati ter ga nato prinašati drugim« bi lahko bil povzetek poti, ki so jo prehodili Modri. To je pot, ki ima začetek in nima konca …

Zato je krščanstvo vedno bilo in vedno bo vera poti! Ker pomeni iti iz sebe, iz svojega, na pot k drugemu. Izvoljeno ljudstvo je že v Stari zavezi večino časa preživelo na poti, v šotorih, da bi jih vse to spominjalo, kako je njihovo resnično bivališče drugje.

Abraham, Mojzes, Jeremija, Elija – ti in mnogi drugi so bili na poti. Učenci so sledili Jezusu na Besedo in šli na pot (Mt 4,19). Marija je po oznanjenju pohitela k Elizabeti (Lk 1,39). Učlovečeni Bog je bil na poti, še preden se je rodil (Lk 2,1-6), bil je na poti po rojstvu, sprejel je celo beg (Mt 2,14), nato pa ves čas svojega delovanja hodil okrog (Mt 9,35).

Ljubezen je tista, ki človeka vodi ven iz sebe k drugemu in zato na pot.

Biti na poti pa ne pomeni begati. Ne pomeni zavračati sebe in tekati k drugim, ker je tam bolj zanimivo. Ne pomeni biti povsod in nikjer. Ne, na poti je lahko samo nekdo, ki zna biti najprej doma pri samem sebi, ki se sprejema in ljubi in zato tudi daruje, tisti, ki se izogiba »kraljestvu, ki je razdeljeno proti sebi« (Lk 11,17) in v sebi ohranja »hišo molitve« (Mt 21,13).

Na poti

Vsaka pot ima svoje zakonitosti, tudi Božja. Na njej je tako nujno:

- Zapustiti človeško modrost in sprejeti Božjo.

Cilj modrih ni bila skrb, ali bodo od tega potovanja imeli kakšno korist. V njih ni bilo preračunljivosti, v kar se tako pogosto zaplete človeška modrost, ki išče svoje.

Modri so zmogli zapustiti svojo človeško modrost – ki ni bila majhna, saj so bili izučeni in kraljevega rodu – ter sprejeti Božjo. Ta pa ne računa, ampak hrepeni, naj stane kar koli, saj jo žeja po ljubezni. Zato gre vedno tja, kjer je drugi.

»Videli smo njegovo zvezdo in smo se mu prišli poklonit.« Ne išče sebe, ampak Boga.

Sprejeti Božjo modrost pomeni postati kristjan, postati misijonar. Pomeni zapustiti osebne predstave o tem, kako bi nekaj moralo biti in se pustiti voditi Modrosti, ki pelje vedno naprej in vedno v nepoznano …

Prositi za ponižnost

Janez Pavel II. je nekoč izrazil skrb, ker se v Cerkvi dela toliko dobrega, in vendar ljudje zaradi tega nič bolj ne slavijo Boga. Kako velika past je torej v tem, da kristjan ni več prosojen za Boga, da ni več obličje Očeta, da ne dela več za to, da bi se ljudje poklonili Očetu, ampak za to, da bi se poklonili njemu samemu, pred njim pokleknili in ga počastili.

Ta človeška slepota resnično potrebuje ponižno prošnjo srca, da bi ostali modri, ki vedo, komu se gredo poklonit.

Poslušanje in opazovanje

Na poti, ki je nepoznana – in vsaka resnična pot za živim Gospodom je nepoznana – ni mogoče imeti stvari v svojih rokah, temveč je treba sprejeti odvisnost in se tako naučiti poslušati ter opazovati znamenja na poti – te »svetle zvezde«, ki nam jih v svoji dobroti pošilja Gospod. Ti obiski Boga so v življenju vsakega vsak dan kot drobni navdihi, ki vodijo korak za korakom. Ne 10 kilometrov naprej, ampak meter naprej, kajti Gospod vselej posveti le za naslednji potrebni korak. Nič več in nič manj. Ko se Bog razodeva izvoljenim, ne prihaja z množico besed in tudi ne z natančnimi opisi. Ogromno ostane nejasnega, vendar Beseda zadostuje in vprašuje po veri. Vse ostalo se zgodi na poti.

Sprejeti Božjo modrost pomeni postati kristjan, postati misijonar.

Ob tem lahko samo pomislimo, koliko stvari je Mariji ob oznanjenju ostalo nejasnih. In vendar je prejela temeljno in odgovorila. Bog nikoli ne daje natančnih navodil, daje pa bistveno.

Grešna in odrešena miselnost

Modri so prejeli bistveno sporočilo: »Vzšla je njegova zvezda.« (Mt 2,2) in spontano je sledila želja, da se gredo novemu kralju poklonit. Tukaj se pokaže čudovita razlika med grešno in odrešeno

miselnostjo. V odlomku imamo pet kraljev – po izročilu tri z vzhoda, kralja Heroda in Jezusa, novorojenega Kralja. Modri v Detetu niti za sekundo niso videli tekmeca ali celo sovražnika, nasprotno, veselili so se rojstva tako pomembnega Kralja, ki so se mu prvi želeli pokloniti in ga sprejeti medse.

Nasprotno pa srečamo kralja Heroda, samega, ogroženega, v nenehni bitki za obstoj in prevlado. Herod je namreč gradil kraljestvo na samem sebi, zato je zanj vsak pomenil grožnjo in strah in zato je moral sam nenehno ustrahovati: »Ko je kralj Herod to slišal, se je vznemiril in ves Jeruzalem z njim.« (Mt 2,3).

Pot je torej nujna in potrebna, saj se šele v dinamičnosti učimo iskanja in prisluškovanja tistemu Glasu, ki edini pozna cilj.

Nasprotno pa so Modri že v začetku občestvo, skupnost, skupaj živijo in skupaj se podajo na pot. Ne gradijo na samih sebi, sicer bi se že skregali in ustanovili vsak svoje kraljestvo, temveč na miselnosti, ki povezuje, vključuje, združuje, kar pa je miselnost našega krsta, miselnost Svetega Duha.

Na tej poti življenja smo torej povabljeni živeti skupnost. In Cerkev je občestvo! Vere namreč ni mogoče živeti individualno, ker je vera vedno vprašanje odnosa, vprašanje konkretne ljubezni. Individualno se lahko živi le diktaturo, ki prej ali slej vodi v pobijanje drugega. Herod je primer tega.

Božji prstni odtisi na poti

Pot je torej nujna in potrebna, saj se šele v dinamičnosti učimo iskanja in prisluškovanja tistemu Glasu, ki edini pozna cilj. Tako nam odlomek o Modrih pomaga razpoznati nekatere značilnosti Božjega delovanja in oglašanja, pomaga nam razbirati zvezde in prstne odtise Boga na naših poteh.

- Prva stalnica obiska Boga je dejstvo, da Gospod rad prihaja sredi noči, ko temina doseže svoj višek (Mdr 18,14). Tako je tudi s teminami našega srca. Ko trdota življenja pride do vrhunca, ko se vse zamaje, ko ni več nič na mestu, se zgodi nekaj novega, zgodi se rojstvo. Zgodi se Beseda. Tako v Svetem pismu kriza nikoli ni imela negativnega predznaka, temveč je vedno postala vstopna točka za Boga.
- Modri so se pustili voditi Milosti! Božja modrost se rodi takrat, ko človek izroči svojo človeško modrost (ki je nekaj dobrega in potrebnega!) v službo Božji. Ko si upa stopiti korak nazaj, da ne bi zgrešil Božje milosti, ki mora v našem življenju vedno hoditi prva. Človekova skušnjava je tako nenehno ta, da ne bi več hodil za Gospodom, ampak ga prehiteval in klical v svojo pot. Ob takem prehitevanju pa človek izgubi prstne odtise Boga in se znajde v začaranem krogu lastne izgubljenosti.

Zanimivo, da so tudi modri nekje na poti prehiteli milost, ki jih je vodila, in se za trenutek pustili voditi zgolj svoji modrosti. Človeški razum kralja išče v palači in ne v hlevu. Normalno! Zato gredo najprej v Jeruzalem, prestolnico, na kraljevi dvor.

Dvor pa je prostor, kjer je v celoti zakraljevala človeška modrost ali bolje človeška norost, saj se prav zaradi tega, ker sloni zgolj na sebi in na tem, da si vse skuša priboriti sama, sprevrže v norost ubijanja.

Herod, kralj po človeško – človek, ki je izgubil Boga in ga nehal iskati ali pa ga išče zgolj iz svojih interesov. Herod je namreč prav tako iskal Dete, a zato, da bi ga umoril. Kajti Bog v padlem kraljestvu človeka postane tekmec, četudi je v podobi otroka, četudi je v jaslih, popolnoma razorožen, nezaščiten, slečen …

Ko pa človek izgubi Očeta, ne more imeti več bratov, ampak le še tekmece. Ne more živeti občestva, temveč ostane sam. In iz strahu mori.

Tu se lahko le usmiljeno vprašamo, koliko Božjih pobud in navdihov smo mi sami umorili v srcu, ker smo se jih ustrašili. Ker so vabili iz predvidljivega in našega, v Božje in novo.

Modri so se takoj, ko so videli, da so zgrešili in se pustili zavesti lastni miselnosti, ustavili in se ponovno podali na pot.

- To je tretji prstni odtis Boga. To je vera – biti pripravljen nenehno začenjati na novo.

In tudi Modri morajo zopet narediti prvi korak v temi, brez gotovosti, ne da bi točno vedeli, kam. Ponovno se mora človek sam odločiti, da želi sodelovati z Bogom.

In takoj, ko to stori, mu Bog priteče naproti. Takoj, ko so modri naredili prvi korak, je zvezda zopet vzšla.

»In glej, zvezda, ki so jo videli vziti, je šla pred njimi, dokler ni obstala nad krajem, kjer je bilo dete. Ko so zagledali zvezdo, so se silno razveselili.« (Mt 2,9-10).

- Tisti, ki izkusi razliko med lastnim vodenjem in užitkom, ko vse skupaj začne voditi Bog, pozna neizmerno veselje, ki je temelj naše vere! To je četrti prstni odtis Boga na poti. Se znati razveseliti, da je Gospod glavni režiser. On režira, mi pa moramo samo biti tam, odpreti Bogu možnost delovanja »Zgodi se« (Lk 1,38), nato pa občudovati, se čuditi, ohranjati v svojem srcu in premišljevati ter izpolnjevati tisto, kar spoznamo. To je drža Marije in Jožefa, drža vseh mož in žena, ki so se pustili voditi Božji milosti.

Gospod vedno izpolni svojo obljubo. Tudi Modrim jo je, kajti videli so dete z Marijo. In mu darovali. Cilj vseh naših poti bi moralo biti priznanje, da je v središču Gospod, bi moralo biti nenehno darovanje samega sebe na oltar daritve, cilj bi morala biti pot za njim, da bi se mu z vsem svojim življenjem poklonili in prinesli zlato, kadilo in miro.

Prinesti zlato pomeni podariti svoje darove, svojo modrost in jih dati v službo njemu. Prinesti kadilo pomeni ohranjati v sebi prostor Presvetega, miru, molka, molitve, ki se dviga h Gospodu kakor kadilo. Prinesti miro pomeni prinesti vse, kar je težkega, kar blokira in ne pusti na pot. Vse to dati Gospodu, da on preoblikuje. Gospod pa to, kar mu mi podarimo, vselej posveti in preoblikuje!

Modri so se pustili preoblikovati, srečati in od tam odšli drugačni. Po drugi poti! To je bistvo krščanstva – nenehno spreobračanje in tako s svojim življenjem postajati »Betlehem v deželi Judovi, ki nikakor ni najmanjše med Judovimi vodilnimi mesti, ker bo iz tebe prišel vodnik, ki bo pasel ljudstvo Izraela.« (prim. Mt 2,6).

Vstati, zapustiti predvidljivo, se podati na Pot, ostati majhen *Betlehem* in obenem tisti, ki prinašajo Kristusa, prinašajo luč, ki se ji ne bo dalo upreti, ker ne bo sijala sama nase, temveč na njega, da bi se mu poklonili.

Ureja s. Snežna Večko

BRANJE SVETEGA PISMA V DRUŽINI ALI SKUPINI[1]

V nekaterih družinah skupaj berejo Sveto pismo, po možnosti vsak dan. To je čudovit podvig. Po branju Božje besede se člani družine vse globlje povezujejo z Bogom in med seboj, hkrati pa otroci dobivajo dragoceno dediščino za nadaljnje življenje. Večinoma Sveto pismo skupaj berejo tam, kjer so starši že vključeni v neko skupino, kjer v Božji besedi iščejo navdih za življenje. Zato jim druženje z Božjo besedo skupaj z otroki postane vsakdanja potreba in hrana.

Red branja

Družina lahko izbere med več možnostmi, po kakšnem redu bo brala Sveto pismo.

- Zaporedno branje Svetega pisma. Vsak dan pri jutranji ali večerni molitvi se prebere toliko, da družina dobi potrebno duhovno hrano. Pri zaporednem branju se priporoča, da vztrajajo vsaj toliko časa, da preberejo od začetka do konca vsaj eno svetopisemsko knjigo. Hvalevredno pa je počasi prebrati celotno Sveto pismo. Nekateri ga preberejo po večkrat.
- Branje vsakodnevnega mašnega berila in evangelija ali samo evangelija. Navedki vsakodnevne Božje besede se najdejo na internetu (Hozana) in v publikacijah (*Magnificat*, *Beseda med nami*, *Božja beseda za vsak dan*, koledar *Vzgoja* idr.). Dnevna Božja beseda tako spremlja človeka čez dan.
- Branje po določenih temah. V Standardnem prevodu Svetega pisma in Jeruzalemski izdaji Svetega pisma so gesla oziroma slovar tematskih opomb urejena po abecedi. Pri vsakem geslu so navedena svetopisemska mesta, ki ga vsebujejo. Npr.: Izberete geslo »Bog« in potem vrsto večerov berete besedila, ki ga vsebujejo. Ko se ta končajo, preidete k drugemu geslu.

Po branju Božje besede se člani družine vse globlje povezujejo z Bogom in med seboj, hkrati pa otroci dobivajo dragoceno dediščino za nadaljnje življenje.

Na ta način lahko prebirate besedila poljubnih tem, kot »usmiljenje«, »rešitelj«, »prilike«, »čudeži« itd. Za to se lahko uporablja tudi svetopisemska konkordanca.

Okvir branja

S premišljenim in dogovorjenim okvirom si družina olajša branje Svetega pisma.

- Družina si mora za branje Svetega pisma obvezno določiti čas, ki dolgoročno lahko drži, da ga ni treba menjati.
- Izbere si primeren prostor. Morda v bližini križa ali svete podobe v stanovanju.
- Pomembno je prižgati svečo. Živ plamen simbolizira Gospodovo navzočnost sredi družine.
- Vsi člani družine naj se pred branjem usedejo tako, da se jim med branjem in tišino ne bo treba premikati. Tako bo nastalo globoko ozračje miru.

Božja beseda v človeški besedi

Konstitucija o Božjem razodetju Drugega vatikanskega koncila pravi, da je **od Boga razodeto besedo**, ki jo vsebuje Sveto pismo in jo imamo pred seboj, sveti pisec napisal po navdihu Svetega Duha. Tako je za to delo Bog izbral človeka, ki je pri tem uporabljal svoje lastne sposobnosti. Božja beseda v Svetem pismu nam je dostopna po človeški besedi in po človeškem izkustvu, na človeški način.

Zato mora razlagalec Svetega pisma dojeti, kaj nam je Bog po piscu hotel povedati. Kar velja za razlagalca, je pomembno tudi za bralca. Tudi njemu bo prebrana Božja beseda močneje spregovorila, če jo bo po svojih močeh skušal razumeti. Pri tem so nam v pomoč razlage Svetega pisma, med drugim uvodi v posamezne knjige in opombe v Slovenskem standardnem prevodu in Jeruzalemski izdaji. Nekaj komentarjev pa je že na voljo tudi v slovenščini.

Pristopi

Navajamo nekaj preprostih pristopov ali metod, ki jih lahko uporabite v družini – seveda tudi v drugih skupinah, ki berejo Sveto pismo.

[1] Prirejeno po Koncilija, Rudi. 2011. Branje Svetega pisma v družini ali skupini. V: Večko, Snežna. *Metode dela s Svetim pismom* (skript), 30–39 (33).
POPRAVEK: V *BBD* XXIII (2016) 3, Odkrivanje sporočila z vprašanji, pisanjem pisem, poročil …, 12–13, v op. 1
NAMESTO: Besedilo je uredila in pripravila za objavo s. dr. Snežna Večko po razlagi dr. Adalberta Rebića
VSTAVITI: Prirejeno po Fućak, Jerko, prev. 1991. *Praktični rad s Biblijom.* Zagreb: Kršćanska sadašnjost, 109–142.

Razumeti povezave

Vsak tekst je vtkan v svoj kontekst oziroma besedilo v sobesedilo. Povezan je tako s predhodnim kot s sledečim tekstom. Za pravilno razumevanje je nujno treba upoštevati kontekst. Zato preberemo predhodni in sledeči tekst in iščemo smer pomena, ki je skupen celoti treh tekstov.

Na primer: Prilike o izgubljeni ovci, o izgubljeni drahmi in izgubljenem sinu zavzamejo stališče do Jezusovega občestva z grešniki, na katerega so njegovi nasprotniki gledali kritično (Lk 15,1 sl.). Pred pripovedjo o ozdravljenju moža s posušeno roko v soboto (Mr 3,1-6) je še druga pripoved o Jezusovem vrednotenju sobote (Mr 3,23-28).

Besedilo je potrebno razčlenjevati, premišljevati odnose med osebami in motivi, brati podobna besedila, h katerim nas pošiljajo citati na robu ali reference.

Iz besedila izbrati gesla in kontraste

Gesla so vsebinske besede, ki se ponavljajo in nam pokažejo na temo besedila. Taka beseda je geslo ali vodilni motiv. Ko jo v besedilu najdemo, ugotovimo, na kaj nas je pisec hotel opozoriti.

Npr.: V Jn 1,35-51 Jezus pokliče apostole. V tem besedilu kar dvanajstkrat nastopi beseda »videti«, nastopi pa tudi »najti« in »iti za« ter množica nazivov za Jezusa. Te besede izrekajo nekaj, kar spada k poklicanosti apostolov. Gesla v besedilu nam odkrijejo temo. K temu pripomorejo tudi napetosti in kontrasti. Nasproti besedi »iskati« je prej v besedilu zapisana beseda »najti«.

V priliki o sejalcu (Mr 4,1-9) trikrat nastopijo besede o propadu setve. Nasprotno so omenjeni bogati sadovi, a le enkrat. Nastopijo proti vsakemu upanju.

Uporaba barvnih pisal za podčrtavanje in obdelavo

Za boljše razumevanje Svetega pisma se tudi v družini lahko poslužite papirja in svinčnikov. Na listu z besedilom lahko podčrtate gesla, vprašanja in motive (npr. iti, ostati, vzravnati se). Na robu pa označite stavke, ki so vas navdihnili za premišljevanje. Lahko uporabite različne barve za gesla, odnose, čustva itd. Taka obdelava besedila spodbuja razmišljanja, da lahko besedo vse globlje dojemamo. Če besedilo preberemo samo na hitro, vsega tega ne doživimo.

Zaznamki ob robu: metoda *Vaesteras*

Vaesteras je metoda dela s Svetim pismom, ki je dobila ime po istoimenskem mestu na Švedskem, kjer so jo razvili.

Najprej berete besedilo počasi, bodisi vsi tiho bodisi eden glasno. Na robu teksta zapisujete:

? vprašaj, kjer misli niste razumeli ali se vam zdi potrebno, da jo bolj razjasnimo z vprašanji: Kako? Kaj? Zakaj? Kaj misli ...

! klicaj zapišete ob stavku, pri katerem se vam posveti spoznanje, ob katerem se začudimo. Slednji simbolizira luč za tiste izreke, ki vam posredujejo pomembna spoznanja.

→♥ puščico in srček narišete na rob misli, ki vas je nagovorila čisto osebno: se vas je dotaknila, razvnela, razveselila, nagnila k spreobrnjenju.

Ta znamenja so vezana na več različnih ravni, in sicer:

? razumsko-analitično in čustveno,

! razumsko,

→♥ čustveno.

Dojeti proces in dramatiko besedila

Vsako svetopisemsko besedilo nas vodi od izhodišča k cilju ali drugače rečeno: od začetnega položaja k sklepnemu. Besedila nas hočejo prebuditi, zajeti v proces, usmeriti k dejanju, premišljevanju, novemu spoznanju ...

Pri opazovanju besedila si pomagajte z vprašanji:

- Kdo vodi dogajanje? Kaj se dogaja? Katere notranje procese v osebah, ki nastopajo v besedilu, lahko razberete? Kako se ti procesi dogajajo v vas?
- K čemu nas želi pripeljati pisec svetega besedila?
- Kakšen je celoten proces besedila, kakšno dramatiko vsebuje, kakšen je lok napetosti v njem?
- Kdo ali kaj ta proces ovira?
- Kdo ali kaj se v tem procesu pozitivno razvije?

Branje in podeljevanje Božje besede se odvija na začetku in koncu molitve. Takšno srečanje nahrani člane družine in jih spremlja skozi dogodke, odnose, obveznosti ...

Branje in podeljevanje Božje besede se odvija na začetku in koncu molitve. Takšno srečanje nahrani člane družine in jih spremlja skozi dogodke, odnose, obveznosti ...

Ureja Primož Erjavec

PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO

Papež Frančišek je velik poslušalec Besede in njen spreten razlagalec. Njegove misli naj nas navdihujejo v branju. Zahvaljujemo se ekipi Radia Vatikan, ki dovoljuje objavo besedil z njihove spletne strani.

Nečimrnost je osteoporoza duše

(Ob odlomku Prd 1,2-11)

O nečimrnosti iz uvoda Pridigarja govori papež Frančišek z zelo slikovitimi izrazi. Nečimrnost nas napihne. Nečimrnost nima dolgega življenja, je kakor milni mehurček. Ne prinese nam resničnega dobička. Človek se muči z naporom, a le, da bi se pokazal, se pretvarjal zaradi zunanjega videza. Nečimrnost pomeni našminkati lastno življenje. In zaradi tega duša zboli, kajti če nekdo svoje življenje šminka, da bi se pokazal zaradi zunanjega videza, in če je vse, kar dela, le zaradi pretvarjanja, nečimrnosti, navsezadnje, kaj zasluži? Nečimrnost je kakor osteoporoza duše: kosti navzven izgledajo dobre, a znotraj so uničene.

Nečimrnost nas pripelje do goljufanja. Tako kakor goljufi označijo karte, da bi zmagali, a ta zmaga nazadnje ni prava, ampak je le lažna. Nečimrnost pomeni živeti za pretvarjanje, živeti za zunanji videz, živeti, da bi se pokazali. In to dušo vznemirja.

Moč nečimrnosti spodbuja nadutost, ki ne dovoli, da bi se videla katera koli napaka, ampak je treba vse prikriti. Koliko ljudi poznamo, ki se zdijo dobre osebe, ki gredo vsako nedeljo k maši, ki za Cerkev tudi veliko darujejo. Toda to je le tisto, kar se vidi. V sebi pa imajo pokvarjenost, osteoporozo. To je nečimrnost: zaradi nje se kažeš z obrazom s podobice, a tvoja resnica je drugačna. (22. september 2016)

Moka je poslušna kvasu

(Ob odlomku Lk 13,18-21)

Katera je tista drža, ki jo Gospod zahteva od nas, da bi Božje kraljestvo raslo in postalo kruh za vse in bivališče za vse? Ob primerjanju Jezusovega Božjega kraljestva in kvasa papež odgovarja, da je to poslušnost. Božje kraljestvo raste s poslušnostjo moči Svetega Duha. Moka neha biti moka in postane kruh, ker je poslušna moči kvasu; in kvas se pusti umesiti v moko. Moka sicer nima čustev, a lahko si predstavljamo, da pustiti se pregnesti pomeni tudi nekoliko trpeti. In zatem se pusti speči. Tako raste tudi kraljestvo. In na koncu postane hrana za vse.

Moka je poslušna kvasu. Božje kraljestvo raste na ta način. Moški in ženska, ki sta poslušna Svetemu Duhu, rasteta in sta dar za vse. Tudi seme, da bi bilo rodovitno, je poslušno in izgubi svoje bistvo semena ter postane neka druga stvar, veliko večja, spremeni se. Božje kraljestvo se tako oblikuje s poslušnostjo Svetemu Duhu, ki je tisti, ki povezuje naš mali kvas ali malo seme z močjo in ju spremeni, da bi zrasla.

Papež primerja Božje kraljestvo tudi z materjo, ki vzgaja in je rodovitna, sama sebe daje otrokom, da bi imeli hrano in bivališče, v skladu z Gospodovim zgledom. Velikokrat smo mi poslušni našim kapricam, našim sodbam. Delamo to, kar hočemo! A Božje kraljestvo tako ne raste, mi ne rastemo. Poslušnost Svetemu Duhu je tista, ki nam bo dala rast in nas spremenila kakor kvas in seme. (25. oktober 2016)

Nežnost do ovce z bolnim srcem

(Ob odlomku Mt 18,12-14)

Izgubljena ovca se ni izgubila, ker ne bi imela kompasa v roki. Dobro je poznala pot. Izgubila se je, ker je imela bolno srce, oslepljeno z notranjo razdvojenostjo. Ubežala je, da bi se oddaljila od Gospoda, da bi nasitila notranjo temo, ki jo je privedla do dvojnega življenja: biti v čredi in pobegniti v temo. Gospod pozna te stvari in jo gre iskat. To Gospodovo držo do izgubljene ovce nam pomaga razumeti Gospodova drža do Juda. Najbolj popolna izgubljena ovca v evangeliju je prav Juda: človek, ki je vedno imel nekaj grenkobe v srcu, nekaj kritike do drugih, vedno je bil razdvojen. Ni poznal sladkosti hvaležnosti za

življenje skupaj z drugimi. In ker ta ovca ni bila zadovoljna, je vedno uhajala. Takšne osebe vedno pobegnejo, ker je v njihovem srcu tema, ki jih ločuje od črede. To je dvojno življenje, je dvojno življenje mnogih kristjanov.

Mi moramo razumeti izgubljene ovce. Tudi mi imamo namreč kakšno stvar, zelo majhno ali pa tudi ne tako zelo majno, ki je lastna izgubljeni ovci. Kar stori izgubljena ovca, ni toliko napaka, ampak je bolezen srca, ki jo izkoristi hudič. A tu nastopi Jezus. Ko Jezus najde izgubljeno ovco, je ne užali, četudi je storila veliko slabega. Na Oljski gori Juda imenuje »prijatelj«. To so Božja ljubkovanja. Kdor ne pozna Gospodovega ljubkovanja, ne pozna krščanskega nauka. Kdor ne pusti, da bi ga Gospod ljubkoval, je izgubljen! (6. december 2016)

Obrobni so božični povabljenci

(Ob odlomku Lk 2,15-17)

Papež v božičnem evangeliju osvetli pomen pastirjev. Pastirji so bili med obrobnimi tistega časa, toda v Božjih očeh ni nihče odrinjen na rob. Tako prav oni postanejo božični povabljenci. Kdor je bil prepričan vase, samozadosten, je ostal doma med svojimi stvarmi; pastirji pa so pohiteli in se niso obotavljali. Pomen pastirjev za nas je v tem, da se pustimo izzvati in poklicati Jezusu. Pojdimo k njemu z zaupanjem, začenši s tem, v čemer se čutimo odrinjene na rob, začenši s svojimi omejenostmi, svojimi grehi. Pustimo, da se nas dotakne nežnost, ki rešuje. Približajmo se Bogu, ki se bliža, ustavimo se in si poglejmo jaslice. Vstopimo v resnični božič s pastirji, prinesimo Jezusu to, kar smo, svoje obrobnosti, svoje nezaceljene rane, svoje grehe. Tako bomo v Jezusu okusili pravega duha božiča: lepoto ljubljenosti od Boga. (25. december 2016)

Marija posluša bitje srca Sina

(Ob vrstici Lk 2,19)

V evangelijih je Marija prikazana kot žena redkih besed, brez velikih govorov ali vodilnih vlog, ampak s pozornim pogledom, ki zna ohranjati življenje in poslanstvo svojega Sina in s tem vse tisto, kar je njemu všeč. Tako Frančišek razbira pomen Marije za zgodbo odrešenja. Marija je žena, ki zna shraniti, torej varovati in ohraniti v svojem srcu Božji mimohod v življenju njenega ljudstva. Od svoje maternice se je naučila poslušati bitje srca svojega Sina in to jo je naučilo za vse življenje odkrivati utripanje Boga v zgodovini. Naučila se je biti mati in med to učno dobo je podarila Jezusu lepo izkušnjo, da se je zavedal, da je Sin. V Mariji večna Beseda ni samo postala meso, ampak se je naučila prepoznavati materinsko nežnost Boga. Z Marijo se je Bog – Dete naučil poslušati vzdihovanja in bridkosti, veselja in upanja ljudstva obljube. Marija nam je dala materinsko toplino, ki omogoča, da nič in nihče ne more v naročju Cerkve ugasniti revolucije nežnosti, ki jo je začel njen Sin. Kjer je mati, tam je nežnost. In Marija nam s svojo materinskostjo kaže, da ponižnost in nežnost nista kreposti slabičev, temveč krepkih. (1. januar 2017)

Maja Bevk

CERKEV BRATSKEGA OBLIČJA

Pogovor s s. Katio Roncalli

Sestra Katia Roncalli je priznana italijanska teologinja, iskana duhovna spremljevalka in profesorica na teološki fakulteti sv. Bernardina v Veroni in na teološkem inštitutu v Assisiju. Vero je odkrila šele pri 18 letih in se kmalu za tem odločila za vstop k sestram frančiškankam alkantarinkam. Pri Sveti Mariji Angelski pod Assisijem je 15 let delovala na področju mladinske pastorale. Pripravila in vodila je številne tečaje, prek katerih je na tisoče mladim pomagala, da so odkrili pot svoje poklicanosti, zgradili svoje življenje na pravih temeljih in postali resnično rodovitni.

V zadnjih letih se je iz potreb mnogih mladih, družin, posvečenih in duhovnikov rodilo bratstvo *Evangelii Gaudium* – Veselje evangelija, ki želi Cerkev ponovno preoblikovati iz strukture v dom, iz ideje v življenje, iz statistike v obličje. Sestri Katji je asiški škof msgr. Domenico Sorrentino zaupal duhovno vodstvo tega bratstva, ki je cerkveno-pravno zaživelo 1. novembra 2015. Do danes se je razširilo že po večjem delu Italije, svoje mesto pa počasi dobiva tudi v Sloveniji.

Sestra Katia je decembra 2016 z nekaj mladimi iz svojega bratstva obiskala Slovenijo in v okviru biblične šole *Evangelii Gaudium*, ki poteka v Celju, spregovorila o izzivih življenja Cerkve.

Bratstvo Veselje evangelija združuje vse stanove – mlade, družine, laike, posvečene. Kaj pravzaprav živite?

Živeti bratstvo je odgovor, je poklicanost, h kateri smo poklicani vsi. Je želja družin, laikov, redovnikov in redovnic, duhovnikov, da bi lahko vse dni živeli dar, da smo Cerkev, Kristusovo telo, ki ga povezujejo novi, odrešeni odnosi, rojeni iz okusa evangeljske velike noči. Je torej želja, da bi bili lahko v vsakdanjem življenju vsi, vsak v svoji poklicanosti, znamenje Kristusovega vstajenja.

Ali je danes težko živeti in graditi Cerkev?

Mislim, da ni težje, kot je bilo v preteklih obdobjih človeške zgodovine. Danes ljudje predvsem potrebujejo pristna medsebojna srečanja drug z drugim, srečanja z moškimi in ženskami, ki živijo svoj krst v veselju. Ob srečanju s pričevalcem Kristusovega vstajenja se v srcu mladega človeka, družine, tudi duhovnika, vedno rodi vprašanje, kako živim: živim uresničeno – odrešeno življenje? Ko namreč vidim, da nekdo živi srečno in izpolnjeno življenje, ugotavljam, da jaz svoje življenje še naprej živim v žalosti ali celo v smrti. Ko se torej zgodi srečanje, ko nekdo pričuje, se v srcu rodi želja po novem življenju. Pri tem potrebujemo tudi skupnosti, ki so odprte za druge, potrebujemo oznanilo Božje besede, da bi lahko razločevali. Cerkev se ne sme ukvarjati samo s posameznimi skupinami, pastorale ne sme zožiti zgolj na posamezne dogodke, predvsem mora z materinsko in očetovsko skrbjo ljudem pomagati pri njihovi hoji za Gospodom. Vsakomur moramo pomagati, da raste v svojem življenju. Še posebej mladim je potrebno pomagati, da odkrijejo svojo poklicanost kot največji dar, ki so ga prejeli.

Kako bi opisali obdobje, v katerem živi naša Cerkev danes?

Mislim, da smo v času, ko se še učimo teologije drugega vatikanskega koncila, ki nam je pomagal ponovno odkriti korenine naše vere, ki jih najdemo v naukih cerkvenih očetov. Ti nauki temeljijo na pristnih izkušnjah življenja v občestvu, ki izhaja iz žive izkušnje krsta, torej življenja, kot je v Sv. Trojici, med Očetom, Sinom in Svetim Duhom. Mislim, da papež Frančišek, tudi v imenu Frančiška Asiškega, ki je prejel karizmo bratstva in evangelizacije, zelo pomaga Cerkvi, da bi razumela, kakšen je pomen koncila za vse človeštvo – in sicer povrniti vsakdanjemu življenju, predvsem laikom, veselje, da živijo kot verniki, odrešeni.

V vaših katehezah večkrat govorite o prenovi Cerkve. Kje bi se je morali lotiti?

Globoko sem prepričana, da prenova Cerkve danes ne more priti iz institucij, ampak se mora začeti od spodaj, pri ljudeh, z majhnimi gibanji ljudi, družin, ki se povežejo ob Božji besedi, ki odprejo svoja vrata, medse sprejmejo druge, živijo ljubezen do sočloveka. Na takšen način bomo ponovno postavili v središče življenje in ne strukture, ideje ali institucije. Danes so cerkvene institucije postale neme, ljudi ne nagovarjajo več, predvsem pa se preveč ukvarjajo same s seboj v vseh vidikih: časovnem, gospodarskem kot tudi vsebinskem. Pripravljajo najrazličnejše programe, ki jih nihče ne bere in ne živi. Morda je danes Cerkev poklicana prav k temu, da ponovno začne pri obrazih, da se sreča z ljudmi, da začne na krajih, kjer se živi ljubezen do sočloveka in kjer se pričuje, da smo življenje že prejeli in da smo ga

pripravljeni podariti naprej ter brata postaviti na prvo mesto.

Jezus v evangeliju uporabi zelo močno prispodobo za prenovo – novo vino v novih mehovih. Vsi se sprašujemo, še posebno škofje, kako naj izdelamo nove mehove. Vendar nam novi mehovi ne pomagajo, če nimamo novega vina. Najprej se moramo vprašati, ali imamo novo vino oziroma ali si ga sploh želimo. Novo vino je Kristusovo življenje v našem življenju. Njegova miselnost v naši. Njegov način gledanja, odločanja, razločevanja, sprejemanja, ne naš. Zato se moramo najprej vprašati, ali smo se pripravljeni spremeniti. Pred nekaj leti sem predavala na srečanju, kjer so bile prisotne samo redovnice. Govorila sem prav o prenovi Cerkve, ko ena od sester vstane in izjavi: »Bolje je umreti kot kar koli spremeniti.« Vsi čutimo, da je čas za spremembe, da je čas za novo, redki pa so pripravljeni tvegati in se odpovedati gotovosti, ki jo imajo sedaj.

Smo v času, ko se moramo naučiti razločevati skupaj, v Cerkvi. Zakaj je potrebno razločevati?

Zato ker ni res, da novo življenje še ni pognalo, pač pa nimamo Božje modrosti, da bi to življenje, ki že rase, znali prepoznati. Prerok Jeremija v sedemnajstem poglavju pravi, da je moder tisti človek, ki zna prepoznati dobro, ko mu pride naproti. Nespameten pa je tisti, ki, čeprav vidi dobro, čeprav vidi vstalega Kristusa, ne veruje. Mislim, da imajo naše krščanske skupnosti na vesti velik greh, saj splavljajo življenje, ki že raste. Moramo se naučiti zaupati tem malim gibanjem, ki jih navdihuje Sveti Duh. In to govorim še posebej škofom in duhovnikom, ki so poklicani k temu, da bi razločevali – vendar ne sami, pač pa skupaj s skupnostjo. Župnike vedno vprašam: kako lahko en sam človek ve, kaj je najboljše za celo skupnost? Res pa je tudi, da ko župniki prosijo za pomoč laike, jih spodbudijo, da bi se izobraževali, se številni temu izmikajo, češ, naj se s tem ukvarjajo duhovniki, saj je to njihov poklic. Tako so nazadnje vsi nezadovoljni in nič se ne spremeni.

Kaj je torej treba, da bi lahko razločevali v Cerkvi?

Da bi lahko razločevali v Cerkvi, moramo skupaj prisluhniti Božji besedi in se o svojem življenju spraševati v luči Božje besede. Ko se name na primer obrne mlad fant in me prosi za duhovno spremljanje ter mi pove, da ima velike težave s svojim bratom, prijateljem, dekletom, se kot duhovna spremljevalka vprašam, kje Sveto pismo govori o tem, kar on sedaj doživlja. In potem se spomnim, da je to, kar pripoveduje, zelo podobno zgodbi o Jožefu in njegovih bratih. Kaj torej naredim? Namesto, da mu povem, kaj mora narediti, da mora odpustiti, ljubiti, skratka, da začnem moralizirati, ga povabim, da prebere Božjo besedo. Ob branju se poistoveti z Jožefom in dojame, kakšna je pot sprave. Vendar tega ne dojame kot moralni nauk, pač pa kot Božji nauk, ki mu pomaga, da ponovno zaživi. Zato vedno vprašam župnike: če lahko jaz to naredim z eno osebo, zakaj tega vi ne naredite z vso skupnostjo? Zakaj ne vprašate svojih skupnosti, kje smo mi na poti odrešenja? Ko kot krščanska skupnost, Cerkev, na svoje življenje pogledamo v luči Božje besede, začnemo prepoznavati, kako Bog odgovarja na naše konkretne življenjske situacije skozi Sveto pismo.

Novo življenje torej že poganja, je že med nami. Kje se kaže?

Če naj povem, kje vidim poganjke tega novega življenja, lahko naštejem imena številnih ljudi, ki sem jih srečala v svojem življenju – mladih, družin, članov bratstva Veselje evangelija, ki poskušajo pričevati evangelij v preprostosti vsakdanjega krščanskega življenja. Po drugem vatikanskem koncilu je v Cerkvi nastalo veliko novih gibanj, skupin, skupnosti, bratstev. Nekatere so mogoče že ugasnile, druge šele začenjajo svojo pot. To, kar vidim, je velika potreba po tem, da jim damo prostor, med njimi odberemo tisto, kar je zdravega, da jim pokažemo zaupanje. Čas, Sveti Duh in zgodovina bodo nato pokazali, kakšna bo pot teh novih oblik življenja Cerkve, ki temeljijo na občestvu vseh poklicanosti – to je namreč skupna značilnost skoraj vseh ne glede na to, da se navdihujejo pri različnih duhovnostih in imajo različne ustanovitelje. Mislim, da bodo prav te nove oblike življenja pomagale Cerkvi, da vstopi v nov čas, v čas, v katerem bo na prvem mestu življenje in ne ideje ali institucije.

Kaj je za vas veselje evangelija?

Veselje evangelija je Kristus. On je naše veselje. In vedno me gane, saj srečati se z njim pomeni srečati resnično življenje. In on živi v življenju vsakega izmed nas. Trdno verjamem, da imajo vsi ljudje pravico srečati njegove oči, njegovo srce, njegove prošnje, njegovo ljubezen do Očeta in v njem spoznati, da smo ljubljeni otroci našega Očeta, ki je v nebesih.

S s. Katio Roncalli se je pogovarjal Peter Perše, pogovor pa je prevedla in zapisala Maja Bevk.

JEZUS OSVOBODITELJ

Hrvaškega pisca Živka Kustića (1930–2014) je vsega prevzela velika téma Biblije: Bog darovalec svobode – Bog osvoboditelj. Napisal je knjigo *Mali ključ Svetega pisma*, v kateri je želel ozavestiti tematiko svobode s tem, k čemur nas Bog kliče, kar nam daruje on, ki vanj verujemo. V prirejeni obliki bomo v vsaki številki *Božje besede danes* predstavili en ključ, da bi z Božjo besedo postajali prav in bolj svobodni, kar sveti Pavel imenuje »svoboda Božjih otrok« (Rim 8,21).

Bog je človeka ustvaril za svobodo in to svobodo nenehno in vztrajno podpira. Svoboda je prostor, znotraj katerega človek živi in uresničuje ljubezen.

Evangelij po Luku (Lk 4) poudarja, kako je Jezus na samem začetku svojega javnega delovanja zavrnil preizkušena sredstva manipuliranja z ljudmi: podkupovanje, ustrahovanje in oblast. Namesto tega je oznanil pravo svobodo. V svojem prvem javnem govoru, ki se je zgodil v templju (Lk 4,16-19), odvije zvitek preroka Izaija in bere: »Duh Gospodov je nad menoj, ker me je mazilil, da prinesem blagovest ubogim. Poslal me je, da oznanim jetnikom prostost in slepim vid, da pustim zatirane na prostost, da oznanim leto, ki je ljubo Gospodu.« (Lk 4,18-19). Ljudem se je Jezus najprej predstavil kot **osvoboditelj**, ki jih prihaja osvobodit siromaštva, suženjstva, slepote in mraka ter zatiranja. Jezus je prinesel in ponudil svetu pravo radost in pravo svobodo.

Prvi Jezusov govor je veliko daljnosežnejši in pomembnejši kot prvi čudež v Kani. Nesrečni in nezadovoljni ljudje so, tako kakor danes in v vseh časih, delali zlo drugim okrog sebe: ubijali, kradli, lagali, obrekovali, sramotno postopali z dekleti in ženami itd. Hudobija in zlo, ki ga človek prizadene sočloveku, je najhujše suženjstvo, v katero lahko človek pade. S tem se sam od znotraj zveže z nevidnimi verigami. Tako se začne začarani krog prekletstva greha. Glas o svobodi in radosti pa je prišel iz Palestine, kjer je živelo »najbolj izvirno in svobodoljubno ljudstvo v cesarstvu« – judovski narod. V tem ljudstvu se je Jezus pokazal kot »najizvirnejši in najbolj svobodoljuben« človek tega naroda. Prav on je oznanil radost in svobodo ne samo svojim rojakom, ampak tudi vsem narodom v cesarstvu in naprej skozi stoletja vsem narodom sveta. Zato so takoj verjeli in verovali vanj mali, siromašni in nesrečni ljudje v njegovi domovini in kasneje milijoni po vsem svetu. On noče ljudi niti podkupovati niti strašiti niti prisiljevati – namesto tega naznanja, da je prišel, da bi ljudi **osvobodil**.

Demitizacija psihe, narave in družbe – da bi človek, osvobojen sužnosti vsem napačnim vrednotam (nevrednotam), mogel uresničiti sebe v pristnem druženju in prijateljevanju z Bogom – to je glavna tema celotnega Svetega pisma.

V naslednji številki bomo spoznali ključ **Bog osvoboditelj**.

LJUBEZEN NIKOLI NE MINE 1 Kor 13,8

Ljubezen je opevana, je prijetna, osramočena, zaničevana, jo je v izobilju ali pa se drobi, in so ljudje, ki jo čakajo, to drobtinico ljubezni, ki nasiti hrepeneče srce. Ko razmišljam o ljubezni, ki nikoli ne mine, se počutim polno in bogato, ker sem je deležna, in boli, ko vsak dan srečujem otroke, ki je nimajo in so oropani osnove, iz katere smo rojeni – ljubezni, tiste človeške, ki jo uporabi tudi Bog, da pride do mene, do moža, mojih sinov, sorodnikov, prijateljev, sodelavcev – vseh, ki so mi poslani na pot, da jih imam rada.

Danes, ko je ravno četrta obletnica očetove smrti, lahko razmišljam o njegovi ljubezni do mene, ki jo še vedno čutim, sem zanjo hvaležna, mi daje moč in tolažbo – živi naprej in je nesmrtna. Zakaj? Sprejel me je ob spočetju, vzljubil ob rojstvu in me ljubeče spremljal do zadnjega diha. Nikoli me ni zapustil, vedno mi je stal ob strani – tudi in predvsem takrat, ko sem bila upornica. Z mamo sta v letih, ko sem preizkušala njune meje, potrpežljivo čakala, se pogovarjala z menoj in bila prisotna, da sem zlezla iz oklepa najstniških muh. In to želim dati svojima sinovoma: ljubezen, ki ju bo hranila onkraj groba. Zato ju, skupaj z možem, vsak dan izročam v Božje varstvo, prosim Svetega Duha za njun študij, poklic in stan ter za njuno srčnost. Sem jima vzgled za dobro in slabo, za vzpone in padce, delam zanju in ju imam brezmejno rada, sem njuna mama, pripeta na Jezusovo srce. In tudi to želim, da je dota zanju: moč in izvir ljubezni, ki nikoli ne mine, so Jezusove besede, njegov nauk in zgled, ki je zapisan v Svetem pismu. Vsak dan preberimo vsaj vrstico iz te knjige vseh knjig – je naše vodilo, je naša pot.

Mihaela Razboršek

Kajti kakor pride dež in sneg izpod neba
in se ne vrača tja, dokler zemlje ne napoji,
oplodi in stori, da zabrsti,
da da seme sejalcu in kruh uživalcu,
takó je z mojo besedo, ki prihaja iz mojih ust:
ne vrne se k meni brez uspeha,
dokler ne stori, kar sem hotel,
in uspe v tem, za kar sem jo poslal.

Iz 55, 10-11

V novi rubriki Božja beseda raste se bomo ob vrstici iz Svetega pisma čudili in slavili Boga za rast, ki jo daje po svoji Besedi. Z nami bo delila izkušnjo Božjega v življenju Mihaela Razboršek iz župnije sv. Martina iz Velenja.

Sem žena, mama, v službi svetovalna delavka, v župniji poučujem verouk, z možem sva v dveh zakonskih skupinah, v SKŽ, sem prostovoljka na TOM-u, ob četrtkih pa se zvečer ustavim ob tabernaklju na molitveni uri v tišini, ki me drži pripeto na Boga. Naj bom v dobri ali slabi koži – Božja bližina in Njegova Ljubezen sta zame in za mojo družino izvir hvaležnosti za podarjeno, pribežališče za stisko in objem tolažbe ob izgubi ali v trpljenju. Božja beseda me krepi, me hrani in kadar dvomim, me postavi na pravo pot.

RAZODETJE

Abraham Joshua Heschel, 2012

Prevedla Samo Skralovnik in Leon Jagodic.
Objavljeno v *Tretjem dnevu* 41 (5–6): 19–37.

SKRIVNOST RAZODETJA

Razodetje in izkušnja razodetja

Če razodetje predstavlja trenutek, ko je Bogu uspelo doseči človeka, kako naj ga opredelimo. Izključno s pojmi optike in akustike? Je šlo za vizijo, glas? Je bil pianino ali klavir? Je slednje vprašanje bolj groteskno, kakor če vprašamo po smeri in hitrosti *vetra, ki je vel nad vodami* (prim. 1 Mz 1,2)? Drži, da so preroki trdili, da so *videli,* da so *slišali.* Vendar te vrste videnja in slišanja ne morejo biti predmet psihološke ali fiziološke analize. Analiza poetove sposobnosti dojemanja »pihljanja vetra« nima namreč nikakršnega pomena za našo lastno razumevanje stiha. Je svetopisemski prerok trdil, da se je z Bogom srečal na način, kot je vsak dan srečeval svoje sodobnike? Na način, kot je Aristotel srečal Aleksandra Velikega?

Narava razodetja je nekaj, česar besede ne morejo črkovati, česar človeški jezik nikoli ne bo zmožen opisati. Za govor o razodetju velja: bolj kot so besede opisne, manj ustrezen je opis.

Če je bilo razodetje zgolj psihofizično dejstvo, potem ne pomeni veliko več od človeške izkušnje, dogodka v človekovem življenju. Toda kakor je kamniti kip več kot kamen, iz katerega je izklesan, tako je razodetje »več« kakor človeška izkušnja. Drži, razodetje, ki se človeku ne bi razodelo v obliki izkušnje, bi bilo kot kip, oblikovan iz zraka. A človeška izkušnja je samo del celote tega, kar se je resnično dogajalo pri razodetju, zato posledično dogodka razodetja ne smemo (popolnoma) enačiti s človeško izkušnjo razodetja.

Skrivnost razodetja

Narava razodetja je nekaj, česar besede ne morejo črkovati, česar človeški jezik nikoli ne bo zmožen opisati. Za govor o razodetju velja: bolj kot so besede opisne, manj ustrezen je opis. Besede, s katerimi je prerok želel izraziti svoje izkušnje, niso bile fotografije, ampak ilustracije, niso bili opisi, ampak pesmi. Psihološka rekonstrukcija prerokovega dela je, potemtakem, nič več kot poskus, da bi na podlagi pesmi poskušali narisati fotografsko podobo obraza. Beseda »razodetje« je eksklamacija; ni opisen, temveč kazalen termin. Ne odslikava nekega dogodka, ampak kaže na

njegov pomen. Zato poglavja v Svetem pismu, ki popisujejo sinajski dogodek, ne smemo brati kot sistematično teologijo. Njihov namen je slavljenje skrivnosti. Je seznanjanje z dogodkom razodetja in ne njegovim razlaganjem. Vsak opis dogodka razodetja v empiričnih kategorijah bi ustvaril karikaturo. Zato je to, kar celotno Sveto pismo trdi, dejstvo, da se razodetje *je* zgodilo. O tem, *kako* se je zgodilo, poroča v besedah, ki so izzivajoče, sugestivne in spominjajoče.

To lahko uprizorimo, če primerjamo svetopisemski citat »Bog je rekel: ›Bodi svetloba!‹ In nastala je svetloba.« (1 Mz 1,3) s fiktivnim »Gospod Smith je rekel: ›Prižgimo luči!‹«. Slednji posreduje točno določeno situacijo, medtem ko prvi vzbuja notranji odziv na nedoločen pomen. Drugi opisuje fiziološko in psihološko dejanje, prvi opisuje skrivnost. S tem želi vzbuditi čut za čudenje; obstajajo namreč duhovna dejstva, ki jih ni mogoče reducirati na raven besednega izražanja, saj so izven dosega vsakršne upodobitve ali ubeseditve. Ni bilo namreč bistveno to, ali se je Božja volja posredovala prek medija zvoka, glasa; bistveno je bilo to, da se nam je dala prepoznati. Zvok ali podoba je za transcendentni pojav to, kar je metafora za abstraktni način razmišljanja.

Negativna teologija razodetja

Mnogokrat so se preroki lahko izrazili samo na način, da so zanikali tisto, za kar so trdili, da je bila njihova volja: »Po tem boste spoznali, da me je GOSPOD poslal delat vse to, kar sem storil, in da ne ravnam po svoji volji.« (4 Mz 16,28; Ezk 13). Razodetje je lahko opisano samo z negacijami; o razodetju lahko povemo to, kar razodetje ni. Morda je bil najstarejši primer negativne teologije uporabljen prav za razumevanje razodetja; tako je slišal Elija:

»Pojdi ven in se postavi na gori pred GOSPODA.«
In glej, GOSPOD je šel mimo,
velik in silen vihar, ki kruši gore
in lomi skale, je bil pred GOSPODOM;
a GOSPOD ni bil v viharju.
Za viharjem je bil potres;
a GOSPOD ni bil v potresu.
In za potresom ogenj;
a GOSPOD ni bil v ognju.
Za ognjem glas rahlega šepeta.« (1 Kr 19,11-12)

Odprava antropomorfizmov

Predstavljati si razodetje kot fizičen ali psihičen dogodek v preteklosti pomeni sprevračati njeno bistvo in zavračati njeno skrivnost. Primerjati razodetje s psihofizičnim dogodkom je kakor primerjati Boga z telesnim bitjem. Neki hasid, pravi izročilo, je po predavanju o tem, kako veličasten in vzvišen je Bog filozofov, dejal: »Če bi bil Bog res takšen, kakor si ga predstavljaš, jaz ne bi verjel v njega.« Naše predstave so lahko zelo plemenite in vzvišene, vendar kakor hitro postanejo opisne, tj. definirane, Boga omejijo in silijo v kalupe našega lastnega dojemanja in razumevanja. V nobenem drugem primeru naš um ni tako nezadosten kakor takrat, ko poskuša opisati Boga. Isto velja za razodetje. Ko ga opisujemo, definiramo, se nam njegovo bistvo izmakne.

Človek se nagiba k temu, da bi Bogu pripisal človeško podobo; nagiba se k temu, da bi o razodetju razmišljal kot psihofizičnem dogodku. Aksiom bibličnega razmišljanja pa pravi: Bog, ki je ustvaril svet, *ni* kakor svet, ki ga je ustvaril. Ustvariti si natančno podobo Boga ali njegovih dejanj je kakor zanikati njegov obstoj. Ni vsa resničnost materialna; vsi dogodki niso zaznavni čutom našega telesa. Ni samo uho tisto, s katerim človek lahko sliši. Ni samo fizičen zvok tisti, ki lahko doseže človekovega duha. Vodilni predstavniki judovske misli nas opominjajo in svarijo pred upodabljanjem govorečega Boga ali pred mislijo, da glas Boga proizvajajo govorni organi.

V nobenem drugem primeru naš um ni tako nezadosten kakor takrat, ko poskuša opisati Boga. Isto velja za razodetje. Ko ga opisujemo, definiramo, se nam njegovo bistvo izmakne.

Zaznavanje sveta s čutili, še posebej za slišano in videno, je človeku najbližje. Nimamo védenja o drugih vrstah komunikacij med dušo enega in drugega človeka, razen o govorjenju, tj. zvokih, proizvedenih z ustnicami, jezikom in drugimi organi za govorjenje. Kljub temu Bog vzpostavi komunikacijo s prerokom in ga tako postavi za Božjega glasnika. A ne smemo predpostavljati, da Bog za komunikacijo s prerokom uporablja glas ali zvok. Ko Sveto pismo poroča o razodetju na Sinaju, ki so ga ljudje »videli« in »slišali«, ne poroča o očeh, ki so videla ali ušesih, ki so slišala, temveč o duhovni percepciji.

Zaman bi bil vsak poskus rekonstrukcije skrivnostnih okoliščin, v katerih se je beseda Boga dotaknila prerokove duše. Kdo bi lahko odkril Božje podatke ali sestavil koščke doživetja, dane Mojzesu? Prerok teh podatkov ni zapustil. Vse, kar

imamo, je prerokova gotovost. Vse, kar imamo, je Knjiga, in vse, kar lahko storimo, je, da poskusimo začutiti neizrečeno v izrečenem, nezapisano v zapisanem. Kar bomo začutili, je za nas nepredstavljivo, tako kot je bilo neverjetno za tistega, ki je bil priča dogodku. Ne moremo ga zaobjeti v celoti. Nanj lahko samo odgovorimo ali odgovor zavrnemo. Naš cilj zato ni iskanje definicije, temveč, da bi se naučili, kako občutiti. Kako občutiti voljo Boga v zapisanih besedah. Bistvo intuicije ni v motrenju tega, kar je opisno, temveč v občutju tega, kar je nepopisno. Samo prek naše dovzetnosti za nepopisno vodi pot do skrivnosti razodetja. Razodetje je skrivnost, ki je um sam ne more razsvetliti.

PARADOKS NA SINAJU

Goreči grm

Za človeka današnjega časa je največja neznanka, kako je razodetje mogoče. Kako sprejeti dejstvo, da se je večno skrito *razkrilo*? Medtem ko je za bibličnega človeka največja neznanka, kako je izkušnja razodetja *mogoča*. Kako je človeku mogoče, da preživi prisotnost Boga? Prisotnost Boga je za bibličnega človeka nekaj, kar meso in kri ne moreta prenesti. Človek ne more videti ali slišati Boga in ob tem ostati živ (prim. 2 Mz 33,20; 5 Mz 4,33). Abrahama se je ob srečanju z Bogom polastila »… groza in gost mrak je padel nanj.« (1 Mz 15,12). Videti Božje obličje pomeni umreti. V Njegovi prisotnosti so si serafi, nebeška bitja, zakrivali obraze, preroki so vzklikali »izgubljen sem« (Iz 6,5).

In nato presenečenje, ko se je Bog prikazal Mojzesu v obliki gorečega grma: »Pogledal je in glej, grm je gorel s plamenom, a ni zgorel.« (2 Mz 3,2). V luči tega vznemirljivega dejstva je Mojzes dejal: »›Moram stopiti tja in si ogledati to veliko prikazen, **kako** da grm ne zgori!‹« (2 Mz 3,3). Bistveno vprašanje je, kako je mogoče, da svet prenese prisotnost Božjega. Morda je pomen odlomka gorečega grma zajet v naslednji razlagi: besede »grm je gorel s plamenom, a ni zgorel«, nakazujejo nov red v Božjem odnosu do človeka. Da se je Bog lahko razkril, se je moral prekriti. Da bi človeku lahko posredoval svojo modrost, je moral svojo moč skriti. Zato je bil goreči grm prototip Sinaja. Grm ob Božji prisotnosti ni bil uničen; Izrael ob Božji prisotnosti ni bil pokončan:

»Vsa Sinajska gora se je kadila,
ker je GOSPOD v ognju stopil nanjo;
njen dim se je vzdigoval kakor dim topilne peči.
Vsa gora se je silno tresla.« (2 Mz 19,18)

»… tedaj ste se približali in stali pod goro;
ta pa je gorela v ognju do srede neba
– tema, oblak in mračnost.« (5 Mz 4,11)

Gora je gorela v ognju, a ni bila uničena. Za bibličnega človeka čudež razodetja ni bil samo v dejstvu, da je spregovoril Bog, temveč tudi v dejstvu, da je človek ob tem ostal živ.

»Vprašaj vendar o prejšnjih dneh, ki so bili pred teboj, od dne, ko je Bog ustvaril človeka na zemlji, in od enega do drugega konca neba, ali se je kdaj zgodilo kaj tako velikega, ali se je kdaj slišalo kaj takega! Je mar katero ljudstvo slišalo glas Boga, govorečega iz srede ognja, kakor si slišal ti, **in ostalo živo**?« (5 Mz 4,32-33)

Ob vznožju Sinaja so ljudje rotili Mojzesa: »Ti govôri z nami in poslušali bomo! Bog pa naj ne govori z nami, da ne umremo!« (2 Mz 20,19).

Marijan Peklaj

Ali bi kristjani morali biti vegetarijanci?

Najprej me zanima, kar verjetno zanima vse, zakaj bi nas Bog dal na Zemljo. Ali ne bi bilo bolje, če bi bili vsi pri Bogu in bi se imeli dobro?

Iz Svetega pisma me zanima pomen naslednjih vrstic: »Vse, kar se giblje in živi, naj vam bo za živež, tudi vse zelene rastline vam dajem. Le mesa skupaj z življenjem, to je s krvjo, ne smete jesti.« (1 Mz 9, 3-4). Ali to pomeni, da naj ne bi jedli živali? Nekje sem videla zgodovinske članke, v katerih piše, da naj bi bil Jezus vegetarijanec.

Zakaj na zemlji ni pravega veselja?

Ali ne bi Bog, o katerem se učimo, da je neskončno dober in usmiljen, lahko poskrbel, da bi bili vse življenje srečni in zadovoljni? Sam pri sebi sem nekoč premišljeval, kako bi bilo lepo, ko ustvarjeni človek ne bi mogel grešiti.

Stvarnik je vse vesolje, naš planet in predvsem ljudi na njem ustvaril za srečo, ne za vseh vrst trpljenja, negotovosti in strahu. Pisci prvih poglavij Svetega pisma so se tudi spraševali, kako je s tem. Tisti, ki je sestavil prvo poglavje, je pri vsakem dnevu zapisal, kako je Bog videl, da je »dobro«. Drugi pisec, ki je pisal drugo in tretje poglavje, pa je skušal razložiti, zakaj danes na svetu ni več vse dobro. Tako je nastala zgodba o tem, da je bil človek najprej popolnoma srečen, preskrbljen z vsemi dobrotami in še srečno poročen. Pri vsem tem je bil človek ves čas blizu svojemu Stvarniku v Božjem *vrtu*. Potem pa se je zgodilo, da človek ni več zaupal Bogu in se ni držal Božje besede. To je porušilo prvotno harmonijo odnosov. In današnji svet, kakršen je – ni brez lepote in veselja –, je zato zelo drugačen od tistega »vrta«. Ker sami čutimo, da ni vse dobro, postavljamo taka vprašanja, kakršno je Vaše. Ostaja skrivnost, ne vemo vsega, jasno pa Sveto pismo uči, da je Bog vseeno absolutno dober in da je pripravil pot, kako naj se ta velika težava popravi in bomo ljudje spet popolnoma srečni pri Bogu. To je oznanilo o Jezusu, o njegovem križu in vstajenju. Smo srečni prejemniki dobre novice, nismo še na cilju, a smo »polni blaženega upanja«. To je odgovor.

Kako je z vegetarijansko zapovedjo v Svetem pismu?

Kot beremo v začetku, je Bog prvemu človeškemu paru določil tudi prehrano: »Glejta, dajem vama vse zelenje s semenom, ki raste po vsej zemlji, in vse sadno drevje, katerega sadje nosi seme. Naj vama bo v hrano.« (1 Mz 1,29). Človek naj bi torej živel od zelenjave in sadja. V naslednji vrstici Stvarnik še živalim odredi za hrano »vse zelene rastline«. To je temelj (zmotnega) naziranja, da Sveto pismo prepoveduje uživati meso. Mojzesova postava, ki je za Jude sveta, razlikuje med »čistimi« in »nečistimi« živalmi ter dovoljuje jesti meso čistih živali (gl. 3 Mz 11). Kako to?

Sveto pismo je treba brati od prvega poglavja naprej. Po končanem vesoljnem potopu Bog drugič spregovori ljudem o hrani. In te besede navajate v svojem vprašanju: »Vse, kar se giblje in živi, naj vam bo za živež, tudi vse zelene rastline vam dajem.« (1 Mz 9,3). »Kar se giblje in živi« so živali, torej meso. Zato so tudi kristjani za Jezusom in apostoli z mirno vestjo jedli poleg solate tudi meso. Zbor apostolov v Jeruzalemu (Apostolska dela 15) je vsaj za kristjane, ki niso judovskega porekla, odpravil tudi tisto razlikovanje med obredno čistimi in nečistimi živalmi. Ko Bog Noetu daje navodila glede prehrane, pravi, da ni dovoljeno jesti mesa »s krvjo«. Od tod vse do danes stroga pravila pri judih in muslimanih o načinu klanja živali. V krščanstvu je določba o prepovedi krvavic izginila pač zaradi splošnega nauka, da so Jezusovi učenci prosti jarma postave.

V eni od razlag prvega poglavja sem našel, kaj bi utegnilo biti smisel »vegetarijanske« določbe. Vsak dan smo priče krvavega nasilja med ljudmi. To ne more biti po Božji zamisli. Prvotno stvarjenje ni poznalo prelivanja krvi, zato Bog tudi živalim, ki jih poznamo kot krvoločne, določi zgolj rastlinsko hrano. Podobo miroljubnega sveta Sveto pismo projicira v prihodnost kot prijateljsko sožitje med živalmi (gl. Izaija 11,6-9). Tako bi si morali mi že sedaj, naj bomo vsejedi ali vegetarijanci ali celo vegani, prizadevati za to, da bi živeli v Božjem miru med seboj.

Stvarnik je vse vesolje, naš planet in predvsem ljudi na njem ustvaril za srečo, ne za vseh vrst trpljenja, negotovosti in strahu.

SVETOPISEMSKA SKUPINA IZ ŽUPNIJE ŠKOFJA LOKA

Srečujemo se vsak četrtek po sveti maši. Na srečanja nas redno prihaja le šest in vsi smo iz starejše generacije, zato so verjetno tudi srečanja naše skupine drugačna od tistih, kjer se srečujejo mlajši. Srečanje začnemo s kratko molitvijo k Svetemu Duhu. Nato preberemo Božjo besedo prihodnje nedelje, obe berili in evangelij. Duhovnik razloži prebrano Božjo besedo. Potem pa lahko vsakdo pove še svoja razmišljanja, vprašanja in dileme, ki so se porodile ob branju odlomkov Svetega pisma. O naši skupini bodo največ povedale besede tistih, ki redno prihajajo na srečanja.

Antonija:
V svetopisemsko skupino sem se vključila že leta 2008. Vodila me je želja po nahranitvi duha z Duhom. Zame so ta srečanja sprejemanje novih spoznanj iz znanih besedil Božje besede. Ob tem doživljam občutek neizmerljivih globočin in nedosegljivih visočin Božje besede. Utrjujem že znano in prepoznavam še neznano. Prepoznavam povezanost vsega z vsem: davnine in preteklosti s sedanjostjo in prihodnostjo; v času in prostoru, ko Bog vstopa v našo sedanjosti, da nas dviga v nebo, povezuje Nebo in Zemljo. Božja beseda je hrana, ki manjka, če je ni; izvir, ki daje življenje vzgibom duše in duha, ki vedno zadovoljuje, a istočasno vabi globlje in višje. Pri skupini me bogatijo tudi spoznanja ostalih udeležencev, razlaga duhovnika in nauk cerkvenih učiteljev.

Julka:
Sveto pismo je najčudovitejša knjiga, učiteljica mojega življenja, pomaga mi spoznavati Boga, njegovo bistvo in življenje. V Božji besedi vedno iščem, kaj mi želi povedati v tistem trenutku, in mi postane lepota in čar srečanja z Bogom, ki mi govori, kako naj Njegovo besedo udejanjam v življenju. Pri svetopisemski skupini pa vedno znova in znova odkrivam nova spoznanja in spodbude.

Kati:
Ko sem sama brala Sveto pismo, nisem vsega razumela. Posebno Stara zaveza se mi je zdela težko razumljiva. Ker nisem hotela, da mi o Svetem pismu razlaga kdor koli, sem se vključila v svetopisemsko skupino v naši župniji, ki jo vodi duhovnik. Ob odlomkih nedeljske Božje besede se pogovarjamo, kaj nam Bog želi povedati, da bi znali živeti po njegovi volji in se zveličali.

Ljuba:
Naš duhovni vodja nas z veliko vero in s širokim védenjem, potrpežljivo in zanesljivo vodi po Svetem pismu. Vsak teden nam pomaga iskati rdečo nit nedeljskih beril in evangelija, razkriva ozadje prostora in časa Božje besede. Sveto pismo mi postaja prijazno, domače, uporabno, tudi Stara zaveza. Jezus, ki ga želim spoznavati, se mi v tej skupini veliko bolj in hitreje odkriva kot prej, v samotnem branju istih besedil. Pogosto pretresljivi, zanimivi in iskrivi odgovori na nešteta vprašanja in dvome potrjujejo živo delovanje Svetega Duha. Bogu hvala, da imam možnost prejemati vse te duhovne darove, ki jih nudi Cerkev.

Vinko:
Način dela svetopisemske skupine mi pomeni osebno zadovoljstvo, ker pomeni temeljitejšo pripravo na nedeljsko sveto mašo; sredi tedna mi povzdigne pogled navzgor, ker sem sicer po naravi zelo prizemljen; vsaj enkrat med tednom grem k sveti maši, po njej pa je po navadi srečanje; četrtek je spomin na zadnjo Kristusovo večerjo in takrat »jemo in pijemo« Božjo besedo, predvsem Kristusove besede; duhovni voditelj se za vsako srečanje temeljito pripravi, posebej s primerjavo različnih razlagalcev Božje besede; v skupini smo različni, vendar ne tako, da ne bi mogli biti prijatelji in »biti eno«. Žal mi je, da nisem k svetopisemski skupini začel hoditi že prej. Všeč mi je, da so srečanja vsak teden. Vabim še druge: »Poskusite in spoznajte, kako dober, dober je Gospod!«

Metoda Jelenc

ŽIVLJENJE V POLNOSTI

Duhovno-biblični vikend v Kančevcih

Dom duhovnosti v Kančevcih je za vikend v začetku oktobra postal dom starim in mladim, ki smo se udeležili duhovno-bibličnega vikenda, ki ga je s sodelavci vodil prof. Maksimilijan Matjaž. Bili smo še v času svetega leta usmiljenja, ki se je bližalo h koncu. Postavili smo si vprašanje, kaj sedaj. Ne smemo in ne bomo zaprli naših vrat usmiljenju. Vsak trenutek, ki nam je dan, moramo živeti polno. Neki cerkveni oče je dejal: »Besedo sem razumel šele takrat, ko sem jo uresničil.« Uresničiti Besedo, ki nas nagovarja, smo se trudili tudi mi. Da bi iz tistega malo, kar imamo – malo vere – naredili nekaj velikega.

Sveta maša je bilo prvo skupno dejanje za udeležence vikenda. Božja beseda pa je prihajala med nas tudi med nagovori prof. Matjaža. Da bi vsi lahko čim bolj vstopili v ritem duhovnih vaj, smo se razdelili v manjše skupine. Gotovo je vsak izmed nas v skupini našel delček sebe, ki ga je lahko podaril naprej z besedo, gesto ali tišino. Res je bilo pravo bogatenje drug drugega v naši različnosti.

Prišli smo, da bi se srečali z Gospodom. Njegovo ime je Usmiljenje. To je bistvo Boga. To je klic v novo življenje. Živeti usmiljenje je živeti novo življenje. Usmiljenje je tisto, ki ureja moj odnos do bližnjega in moj odnos do Boga. Za to pa je vedno potreben človekov korak. Živeti Kristusovo življenje je moja odločitev, ki zahteva mero poguma. In to je dodana vrednost našega življenja. Še bolje, ni *samo* dodana, v resnici je *le* odkrita. Živeti usmiljenje pomeni vračati se v življenje, ki nam je bilo dano v začetku – v to, kar smo bili ustvarjeni. »Kajti vsi, ki ste bili krščeni v Kristusa, ste oblekli Kristusa.« (Gal 3,27). S krstom smo vcepljeni v Kristusa. Moramo pa se tej vcepljenosti tudi prepustiti. Tudi v Prvem pismu Korinčanom (prim. 1 Kor 12,13) nam Pavel želi povedati le to, da smo mi vsi del enega telesa. Vsak najmanjši del ima svoj namen in smisel. Tako tudi mi. Vsak od nas ima svoj namen in smisel. To je občestvo vernikov – eno telo.

»Zanesljiva je tale beseda in vredna popolnega sprejetja: Kristus Jezus je zato prišel v svet, da bi rešil grešnike, med temi pa sem prvi jaz.« (1 Tim 1,15). To so močne besede apostola Pavla. V prejšnjih vrsticah (prim. 1 Tim 1,12-17) nam pove, kaj je bil v svoji preteklosti: bogokletnik, preganjalec, nasilnež. A potem je pri Gospodu dosegel usmiljenje. Tudi mi iz izkušnje odpuščanja vemo, kaj je usmiljenje. »… da bi rešil grešnike, med temi pa sem prvi JAZ.« Ja, jaz sem prvi. Sem prvi med grešniki in v tej svoji grešnosti se moram Božje usmiljenje naučiti sprejeti. Ker novo življenje je življenje v polnosti, ki je osvobojeno strahu.

Avtorica fotografije: Ana Pišek

Premišljevanje Božje besede v skupini ali v samoti in tišini je bil eden glavnih delov tega duhovnega vikenda. Sveti Duh nam je odpiral Pisma in naša srca, da je Beseda lahko vstopila. V zavetje doma duhovnosti je vsak prinesel bremena iz svojega življenja. Gotovo s prošnjo, da bi jih položili pred Gospoda in bi domov odšel *lažji*. Vendar to ne pomeni, da moram izhajati iz sebe. Moram iti z druge strani, najprej se moram zazreti v Boga. Svoje življenje poskušam graditi z drugim orodjem, kot ga ponuja ta svet. Drzniti si moram graditi z Božjim orodjem in poslušati Duha, ki me vodi. Pri tem se ne smem ustaviti, temveč ga

resno in iskreno vzeti za svojega voditelja. Svet bi nam želel dati novo identiteto, mi pa moramo le poiskati tistega, ki je že v nas: Božji DNK.

Ljubezen je dar Svetega Duha. Polno ime Boga je Ljubezen, podnaslov ljubezni pa je usmiljenje. Papež Frančišek nam pravi, da Bog preseneča. Naša vera je dinamičen odnos. In največja nevarnost je, da bi se v tem odnosu ustavili. Tako kot so se farizeji. Ti so pred svojimi očmi imeli fiksno podobo Boga, ki so ga spravili v kalup po svojih merah. Vera pa, kot vsak odnos, zahteva ljubezen – našo, osebno, ki preseneča. Ko smo v odnosu z njim, s Kristusom, smo tudi v občestvu. »Zvest je Bog, ki vas je poklical v občestvo s svojim Sinom Jezusom Kristusom, našim Gospodom.« (1 Kor 1,9). Moje življenje temelji na Božji zvestobi. Da pa lahko živim, moram živeti v občestvu. *Koinonia* je tisto pravo občestvo, ki je tukaj in zdaj. Celotno Pavlovo Prvo pismo Korinčanom je pismo o občestvu, Cerkvi. Od poklica slehernega izmed nas do vstajenja. Vstajenje pa ni nič drugega kot naša vrnitev tja, kamor smo bili poklicani. Domov v občestvo. V novo življenje, po katerem hrepenimo.

Vsi smo na poti. Srečanja se dogajajo. Moramo se pustiti zmotiti, ker iz teh srečanj živimo.

Tema duhovnega vikenda ni *jaz*, temveč to, da sledim Bogu, da poslušam, da se učim Njegovih besed. Kako? Tako da berem Božjo besedo. Vrteti se moram okrog Božjega. Potem bo tudi manj prostora za kar koli drugega. »Zapomni si in pripoveduj evangelij.« Kako bom pripovedoval, če ne vem, če stvari ne poznam? Če pa berem, bo Beseda sama začela delovati v meni. Kot pravi Origen: »Beseda Svetega pisma je namočena v Svetega Duha. In ko berem Božjo besedo, pijem Svetega Duha, ne da bi se tega sploh zavedal.«

Avtorica fotografije: Ana Pišek

Brati Božjo besedo pomeni moliti. Pomeni pustiti Bogu, da mi nekaj pove. Lepa priložnost pustiti se Gospodu nagovoriti, slišati Njegovo besedo, je bila celonočna adoracija pred Najsvetejšim. V teh trenutkih lahko svojo človeško nepopolnost, svoje pomanjkljivosti najlažje sprejmem, saj jih položim pred Gospoda. Potem lahko vsak dan rastem in zorim, vsak dan grem naprej. Dobro je, ko zna človek biti hvaležen za vse, kar se mu je zgodilo. V molitvi in ponižnosti naša nepopolnost postaja *popolna*.

Vsi smo na poti. Srečanja se dogajajo. Moramo se pustiti zmotiti, ker iz teh srečanj živimo. »Ko so potovali, mu je med potjo nekdo rekel: ›Za teboj bom hodil, kamor koli pojdeš.‹ Jezus pa mu je dejal: ›Lisice imajo brloge in ptice neba gnezda, Sin človekov pa nima, kamor bi glavo naslonil.‹ Nekomu drugemu pa je rekel: ›Hôdi za menoj!‹ A ta je dejal: ›Gospod, dovôli mi, da prej grem in pokopljem svojega očeta.‹ Rekel mu je: ›Pústi, naj mrtvi pokopljejo svoje mrtve, ti pa pojdi in oznanjaj Božje kraljestvo!‹ Spet drug mu je rekel: ›Hodil bom za teboj, Gospod, a dovôli mi, da se prej poslovim od svojih domačih.‹ Jezus pa mu je dejal: ›Nihče, kdor položi roko na plug in se ozira nazaj, ni primeren za Božje kraljestvo.‹« (Lk 9,57-62).

Odlomek je sporočilo o Božjem klicu vsakemu človeku. Klic k temu, da prepustimo življenje v Božje roke. Klic v novo življenje. Nam pa se največkrat ustavi pri misli, da moramo sami poskrbeti za vse. Kot sta mislila že Adam in Eva. Bila sta prva, ki nista zaupala Gospodu, v čemer smo jima tudi mi podobni. A če Bog je, bo poskrbel za nas. Strah pa je glas hudega duha, ki nas napeljuje k temu, da se mučimo in *skrbimo* za vse, Bogu pa ne zaupamo! Postavi se temeljno vprašanje – kdo je v resnici moj Bog. Koga poslušam? Naša naloga je, da to prečiščujemo. Vsak dan.

Gospod želi, da živimo polno, da mu zaupamo. Osvobojeno, brez dvojnega življenja. V novem življenju. Ker ne moremo služiti Bogu in mamonu. Kristus ničesar ne jemlje! Ne bojmo se ga! K temu nas vabi sveti papež Janez Pavel II.

S tem vabilom smo se na Gospodov dan podali nazaj v svoja vsakodnevna okolja, k ljudem, ki jih srečujemo. Naše življenje naj jim bo pričevanje za življenje v polnosti.

Ana Pišek

Maksimilijan Matjaž

BIBLIČNA ŠOLA

Evangelii gaudium

»Vsakokrat, ko se skušamo vrniti k izviru in ponovno pridobiti izvirno evangeljsko svežino, se pojavijo nove poti, ustvarjalni načini, druge izrazne oblike, zgovornejša znamenja, besede z bogatim prenovljenim pomenom za sedanji čas. V resnici je vsaka pristna oznanjevalna dejavnost nova.« (Veselje evangelija 11)

Živeti Leto usmiljenja – živeti Novo življenje

Novembra 2016 se je zaključilo izredno leto usmiljenja, ki ga je 8. decembra 2015 razglasil papež Frančišek. A na novo oživljena zavest o moči in pomenu Božjega usmiljenja, ki je v tem letu zavela v Cerkvi, ne sme in ne more več ugasniti. Mnogi so naredili ne samo korak skozi sveta vrata, ampak tudi korak naprej na poti svoje vere ter izkusili milost usmiljenja in odpuščanja. Zavedajo se, da je čas odprtih vrat in je tudi čas zaprtih vrat, čas trkanja in klicanja, čas čakanja in zaupanja. Živeti usmiljenje pomeni živeti polno, živeti podarjeno življenje, živeti Božje – Kristusovo življenje. To je *novo življenje*, ki se ne konča z zemeljskim, ker je večno. Čeprav je človek v Kristusovo življenje s krstom že vcepljen, se to življenje v njem prek ljubezni in usmiljenja počasi prebuja in krepi. Brez Svetega Duha in Božje besede ne more rasti in kljubovati miselnosti sveta, ki hoče takoj in zase.

Na tem prehodu, ko se zaključuje *leto usmiljenja* in se začenja nekaj novega, je na mestu vprašanje, kako bomo usmiljenje živeli naprej. Bog nam podarja milostni čas tudi *po svetem letu*. Daje nam priložnost, da naredimo nekaj lepega iz svojega življenja, da se odločimo in storimo konkretne korake. Ali kakor je papež spodbujal mlade na svetovnem dnevu mladih v Krakovu, naj ne poležavajo po kavču in se zavajajo s sanjarjenjem in velikimi načrti, temveč naj preidejo h konkretnim dejanjem in zares zaživijo svoje življenje. Vsak trenutek daje priložnost, da uresničimo dano besedo, da rastemo in zorimo kot Jezusovi učenci in tudi sami postajamo dar za druge. Ker je usmiljenje temeljna lastnost Boga, kakor ga razodeva Sveto pismo, pomeni brati Sveto pismo in živeti Božjo besedo hkrati živeti usmiljenje. Bog se je že Izraelu razodel kot usmiljeni, kot tisti, ki vidi stisko svojega ljudstva in pozna njegove bolečine, ki je »stopil dol«, da bi rešil Izrael iz rok Egipčanov in ga popeljal »v deželo, v kateri se cedita mleko in med« (2 Mz 3,7-8). Prav zaradi usmiljenja je končno poslal tudi »svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje.« (Jn 3,16). Brati in preučevati Sveto pismo zato pomeni iskati podobo usmiljenega Boga, po njej oblikovati svoje življenje in tako *od znotraj* spreminjati svet.

O moči tega novega življenja iz Božjega usmiljenja je najbolj strastno pisal prav apostol Pavel, ki je imel globoko izkušnjo tako življenja iz pravičnosti kot novega življenja iz usmiljenja. Življenje po pravičnost iz postave ga je privedlo do preganjalca in morilca drugačnih, življenje po izkušnji Božjega usmiljenja pa ga je naredilo za apostola narodov. Njegovo oznanilo ni bilo zato nikoli več z »visokostjo besede ali modrosti« (1 Kor 2,1), temveč je predvsem hotel pokazati »najodličnejšo pot«, to je pot usmiljenja in ljubezni (1 Kor 13). Zavedal se je, da se je po milostnem dogodku, ki ga je doživel pred Damaskom, vse zelo korenito spremenilo. Dvajset let po tem dogodku je lahko Galačanom zapisal: »Ne živim več jaz, ampak Kristus živi v meni. Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe.« (Gal 2,20). Ker je Božje usmiljenje tako radikalno spremenilo njegovo življenje, je lahko brez zadržkov pozival: »Bodite moji posnemovalci, kakor sem jaz Kristusov.« (1 Kor 11,1). Posnemati Kristusa pomeni živeti *novo življenje*, živeti usmiljenje v vsakdanjem življenju na konkreten način. Živeti *novo življenje* ne pomeni zapustiti prejšnjega in začeti nekaj novega, temveč živeti to življenje na nov – Kristusov način. To v resnici pomeni živeti *polno,* ker je osvobojeno dvojnosti, ki izvira iz strahu zase, ker je osvobojeno nesmisla, saj temelji na *zvestobi Boga,* »ki nas je poklical v občestvo s svojim Sinom« (1 Kor 1,9). *Novo življenje* ni osamljenost in čudaštvo, ampak življenje v občestvu – v veselju in hvaležnosti. Živeti *novo življenje* ne pomeni odpovedi in omejitve, temveč poenotenje življenja ob Kristus – ljubljenem Sinu nebeškega Očeta. *Novo življenje* je klic po pristnosti življenja, po življenju iz Navdiha.

Biblična šola *Evangelii gaudium*

Tudi pri *Slovenskem bibličnem gibanju* (SBG) smo se odločili, da leto usmiljenja nadaljujemo dejavno. Vsem, ki bi želeli poglabljati svoje svetopisemsko znanje in si v okviru konkretnega občestva prizadevati za življenje iz duha Svetega pisma, ponujamo *malo biblično šolo*, ki smo jo poimenovali *Evangelii gaudium – Veselje evangelija*. Zavedamo se, da je Sveto pismo temelj vsake duhovne prenove in rasti. Že v pastoralnem načrtu *Pridite in poglejte* so naši škofje zapisali: »*Sveto pismo naj med nami ponovno zaživi kot učbenik osebne vere, duhovnega poglabljanja in molitve in ne samo kot priložnostni veroučni pripomoček.*« (PIP 74). Žal pa Sveto pismo še vedno vse premalo poznamo, zato se tudi ne moremo uspešno upirati negativnim tokovom časa in različnim krivim prerokom. Biblično šolo, ki poteka od oktobra 2016 do junija 2017, sestavljata dva sklopa: prvi sklop so skupna mesečna srečanja, ki bodo vsako četrto sredo v mesecu v domu Sv. Jožefa v Celju, drugi sklop pa so mesečna srečanja treh do petih članov, ki se bodo povezali v skupino, kjer bodo skupaj razmišljali o dani biblični nalogi. Biblična šola tako ne bo ponujala samo strokovnega bibličnega znanja, temveč bo spodbujala tudi k praktičnemu uvajanju v Sveto pismo ter iskanju njegovega duhovnega in odrešenjskega oznanila. Šola želi spodbujati in uresničevati ne samo individualni, temveč tudi *občestveni* pristop k Svetemu pismu. Sveto pismo je namreč nastajalo v občestvu, se ohranjalo v občestvu in je bilo namenjeno za izgradnjo občestva Božjega ljudstva – to je Cerkve (1 Kor 1,2). Zato Svetega pisma ne moremo prav razumeti in ga živeti izven občestva. Sveto pismo kot Božja beseda namreč vedno kliče v odnos ter išče prostor, kjer se lahko naseli, zaživi in uresniči. Človek lahko Božjo besedo razume šele takrat, ko jo vzljubi in sprejme ter ji s tem da konkretno *telo* (gr. *sōma*). Beseda v Svetem pismu nikoli ne pomeni zgolj nekaj abstraktnega, temveč je vedno nekaj živega in resničnega, nekaj, kar ustvarja odnose in dogodke. Tako že sama *beseda* v hebrejščini (*dabár*) in v grščini (*logos*) pomeni veliko več kot samo golo besedo, saj vključuje tudi njeno uresničitev, pomeni *dogodek*, *dejanje* in *življenje* hkrati.

Prvo leto biblične šole bo posvečeno raziskovanju Pavlovega Prvega pisma Korinčanom, ki najceloviteje predstavi različna področja krščanskega življenja tako na osebni kot na občestveni ravni. Spoznavali ga bomo s pomočjo eksegetskega, zgodovinskega, retoričnega, antropološkega in duhovnega pristopa. Prvo pismo Korinčanom je pravi učbenik za življenje krščanskega občestva. Apostol se v njem dotika različnih izzivov, ki so vznemirjali mlado korintsko občestvo, ki je hotelo v poganskem okolju, zagledanem samo vase, v svojo moč in modrost, živeti na *nov način*, ki so ga začutili prek Pavlovega oznanila in evharistije, ki so jo obhajali. Po prvem navdušenju so kmalu nastopile preizkušnje vsakdanjega življenja. Ni bilo lahko trajno spremeniti starih navad in razvad. Težko se je bilo odpovedati privilegijem, ki so jih bili prej deležni v zameno za lojalnost različnim kultom in voditeljem, težko se je bilo odpovedati kulturi permisivnosti, užitka in sektaštva, ki je ponujala vse takoj in ni bila usmerjena ne v prihodnost in ne k drugemu. Prej ali slej so ugotovili, da je težko živeti visoke etične standarde krščanske ljubezni, še težje pa jih je bilo prepoznavati v drugih članih skupnosti. Vsekakor jih je težko živeti sam. Potreben je bil dolg proces, da so prišli do spoznanja, da živeti novo življenje na *Kristusov način* pomeni, da predajo Kristusu prvo vlogo v njihovemu življenju, sami pa so poklicani, da mu svoje življenje izročajo in mu zaupajo.

Vsaka krščanska generacija tako na nek način ponovi pot prve skupnosti v Korintu. Pred nami so podobni izzivi, podobne spodbude in tudi težave, s katerimi so se soočali prvi kristjani. Stanje duha v družbi tudi danes ni bistveno drugačno, kakor je bilo v Korintu pred skoraj dva tisoč leti, ko je tam Pavel tisto peščico poslušalcev, ki ga je hotela poslušati, učil o nekem drugačnem, alternativnem načinu življenja. Alternativno krščansko življenje pa ni prikazoval kot nekaj, kar bi bilo mogoče živeti samo tako, da bi izstopili iz kulture, v kateri so živeli, ampak kot *novost*, ki jo je mogoče živeti v vsaki kulturi – *na vsakem kraju* (1 Kor 1,2). Odpiral ji je oči za to, kaj pomeni biti *poklican v občestvo* z Jezusom Kristusom (1 Kor 1,9), ki je postal *telo* (1 Kor 11,24 sl.), da bi se lahko v njem na otipljiv način razodel Božji načrt za človeka, za njegovo svobodno in uresničeno življenje. Prav tem njegovim spodbudam bomo skupaj prisluhnili v letošnji biblični šoli.

Maksimilijan Matjaž

PRIPOROČAMO V BRANJE

Anja Kastelic,
Na tvojo besedo.
Razmišljanja ob Božji besedi nedelj in praznikov za leto A.
Ljubljana: Slovenska kapucinska provinca 2016

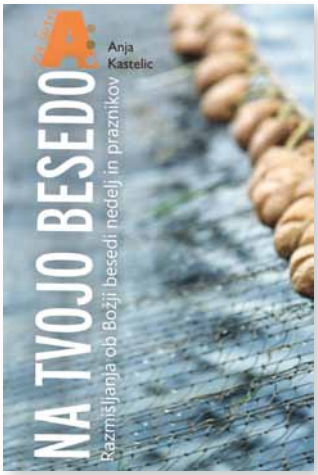

Odrini na globoko

Biblična razmišljanja, zbrana v knjigi mlade Primorke Anje Kastelic, *Na tvojo besedo*, so dozorela v globinah Besede in srca, zato se bodo lahko dotaknile tudi globin življenja vsakogar, ki jih bo z odprtim srcem bral. Redko se zgodi, še posebej v slovenskem prostoru, da bi lahko vzeli v roke knjigo meditacij nedeljske in praznične Božje besede cerkvenega leta, ki bi je ne napisal duhovnik, temveč ženska. In redko sem bral kakšne pridigarske osnutke, ki bi me tako zadeli in nagovorili, kakor so me razmišljanja, zbrana v tej knjigi.

Avtorica razmišlja ob Božji besedi osebno in angažirano, a tudi strokovno poglobljeno. Svetopisemske odlomke bere z izrednim občutkom za človeška hrepenenja, stiske, radosti, dvome in upanja, zato lahko v njeni razlagi vsakdo prepozna tudi svojo osebno življenje in iskanje. Razmišljanja želijo biti v pomoč ne samo pridigarjem, temveč vsakemu kristjanu, da bi ga spodbudile k rednemu branju in molitvi dnevne Božje besede. Beseda sama se namreč ob rednem branju počasi naseljuje v vse kotičke človekovega življenja in omogoča, da človek prek nje na nov in globlji način odkrije tudi svoje življenje. V Božji besedi so namreč že zajeti vsi pomembni odgovori za vsako osebno človeško življenje, saj je bil vsak človek ustvarjen po njej in zato ga lahko edino ta Beseda prav uči, usmerja in spodbuja. Avtorica sledi starodavni duhovni modrosti liturgičnega oziroma občestvenega branja Svetega pisma, kjer nobenega odlomka in nobene besede ne moremo razumeti ločeno od celote. Vsa biblična besedila se namreč morajo brati v istem ključu, v katerem so bila navdihnjena – v ključu Ljubezni Očeta, ki se po Svetem Duhu želi razodeti človeku in ga pritegniti v svojo Ljubezen – v polno življenje. Za bralca, oznanjevalca in poslušalca dnevne ali nedeljske »liturgične« Božje besede to praktično pomeni, da vse svetopisemske odlomke posameznega dne bere tako vztrajno, da lahko izsledi ključne besede, ki povezujejo, misli, ki tečejo skozi vse odlomke, luč, ki mu razsvetli spoznanje, mir, ki ga potolaži in osreči. Ko je v takem razpoloženju določena beseda ali misel močneje osvetljena, ko se beseda globoko usidra v srce, bodo okoli nje pognale še druge misli in besede, ki bodo našle pot do srca. V tem ključu so zapisane tudi besede, ki jih lahko prebiramo v tej knjigi.

Papež Frančišek pogosto poziva k takšnemu preprostemu in zvestemu branju Božje besede, ki mora biti vedno občestveno naravnano. Vsaka beseda namreč razodeva Drugega, nas usmerja k drugemu in spodbuja k ljubezni. Izraz naše ljubezni do Besede in preseganja zaverovanosti v lastne misli je tudi to, da si prebrano besedo zapomnimo, jo shranimo v spomin in srce ter zvesto nosimo – ponavljamo, dokler se ne bo v moči Duha, v katerem je bila spočeta, iz nje tudi v nas rodila prava beseda in odločitev ter hkrati moč za njeno uresničitev. Izraz ljubezni je tudi to, da v prebrani besedi ne iščemo najprej odgovorov na svoja vprašanja in lastno tolažbo, temveč najprej Drugega, ki od začetka sveta prebiva v tej besedi ter ima najboljši načrt za svet in moje življenje. Takšno branje Svetega pisma bo bralca in oznanjevalca Božje besede obvarovalo pred raznimi skušnjavami in zlorabami besede. Dve skušnjavi sta za papeža Frančiška pri branju Svetega pisma še posebej nevarni: prva je, da bi se ustavili predvsem pri tem, kaj želi svetopisemska beseda povedati drugim, s čimer se izognemo osebnemu soočenju z njo; druga skušnjava pa je, da bi se nam beseda zdela pretirana, ker terja od nas nekaj nemogočega, zaradi česar izgubimo veselje do srečanja z njo oziroma jo skušamo z razlagami razvodeniti in jo zaobiti. »A to bi pomenilo pozabiti, da ni nihče bolj potrpežljiv kakor Bog Oče, da nihče ne razume in upa kakor on. Bog vedno vabi, da storimo korak več, a ne terja popolnega odgovora, če še nismo prehodili poti, ki jo on omogoča. Bog bi rad, da pošteno gledamo na svoje življenje in smo brez pretvarjanja pred njegovimi očmi; želi, da smo pripravljeni za nadaljnjo rast in ga prosimo za to, česar še ne moremo doseči.« (Veselje evangelija 153). K temu nas spodbujajo in vodijo tudi razmišljanja Anje Kastelic.

Maksimilijan Matjaž

Nedelja Svetega pisma

29. januarja 2017

»Ljubezen nikoli ne mine!« (1 Kor 13,8)

Srečanja po škofijah, kjer bodo različni predavatelji.

V NEDELJO, 29. JANUARJA, OB 15. URI.

CELJE, Dom sv. Jožefa, nadškof dr. Marjan Turnšek
VIPAVA, Škofijska gimnazija, škof dr. Jurij Bizjak
LJUBLJANA, Antonova dvorana, Vič, akad. dr. Jože Krašovec
MARIBOR, Teološka fakulteta, prof. dr. Maksimilijan Matjaž
TURNIŠČE, klariški samostan Marije Matere Cerkve, p. Toni Brinjovc
VAVTA VAS, župnijska cerkev, žpk Janez Jeromen

Vabljeni člani bibličnih skupin, bralci Božje besede in vsi, ki imate radi Božjo besedo!